

„Pünkösd ünnepi liturgiája pedig mindenekelőtt attól a kísértéstől hivatott megóvni a gyülekezetet, hogy az istentisztelet emlékünneppé silányuljon, és a kétezer évvel ezelőtti pünkösdről való megemlékezésben merüljön ki.”

Kell-e meder a Lélek áradásának? ▶ 2. oldal

A témaválasztás indokolt volt, az interjú elkészült, alanya jóváhagyta. Hogy egyné-mely megnyilatkozással szerkesztőségünk munkatársai nem értenek egyet, nem ritka. Ám hogy ne értsék egy nyilatkozó – külön-külön amúgy értelmes mondatokból építkező – gondolatmenetét, arra még nem volt példa. Pihentebb olvasóink talán sikeresebbek lesznek...

Interjú a Jézus Testvérei Ökumenikus Diakóniai Rend apátjával ▶ 13. oldal

Új szívet adok nektek...! ▶ 2. oldal
Kerületeink missziói napja ▶ 3–5. oldal
Hálaünnep Sárszentlőrincen ▶ 5. oldal
Nemzetiségi oldalak ▶ 8–10. oldal
Az evangélium rövid összefoglalása ▶ 11. oldal
Hogyan teljünk meg Szentlélekkel? ▶ 11. oldal

PÜNKÖSDI TULIPÁN – FABIO VISENTIN FELVÉTELE

PÜNKÖSD ÜNNEPE – JÓEL 3,1–2

Isten mindenkié? Mindenki Istené!

Egy hete ünnepeltük egyházkerületeink legnagyobb tömegeket mozgósító találkozóját, a missziói napot, melynek ideai mottója: „Küldetésben Isten családjában”. Ez a téma jól kapcsolható az első pünkösd üzenetéhez, amikor megszületett Jeruzsálemben „Isten családja”, az anyaszentegyház, az első gyülekezet.

Pünkösd ünnepe ebben az évben az utolsó májusi vasárnapra esik, ami egyben gyermeknap is. Ez újabb kapcsolódási pontot jelent, hiszen éppen a pünkösd Lélek tanít meg és szabadít fel minket arra, hogy gyermeki bizalommal „Abbának”, Atyánknak szólítsuk a világmindenség Urát. Mindez lehetőséget kínál arra, hogy hidat verjünk a világi gyermeknap és Isten gyermekeinek ünnepe között.

Az első pünkösdkor megszólaló jóeli prófécia fő témája az „Úr napjának” meghirdetése, amely nem egyenlő Isten ítéletével. A magyarázatos protestáns fordítás segít a helyes értelmezésben: „Az Úr napja az a nap, amelyet Isten maga határozott meg, hogy beavatkozzék a dolgok menetébe, és érvényt szerezzen akaratának.”

Hisszük és reméljük, hogy Isten 2012 májusában is kész beavatkozni az életünkbe. Pontosán ebben rejlik pünkösd ünnepének izgalma: hogy amíg karácsony és húsvét csodája egyszeri és megismételhetetlen, addig pünkösd-dél úgy kell számolnunk, mint Isten visszatérő meglepetésével. Ilyen meglepetés volt a reformáció is, amelyet akár második pünkösdnek is tekinthetünk. Ugyanakkor jól tudjuk, hogy a Lélek szele fújt már 1517 előtt is, és az egyház története azóta is tele van ébredésekkel, megújulási törekvésekkel. Jó reménységgel számolhatunk ezek esélyével a 21. században is.

A Péter apostol által az első pünkösdkor idézett jóeli textus, az egyház születésnapjának igéje globális távlatokat nyit: „...kitöltöm majd lelkemet minden emberre.” Mindez nem egy temp-

lom vagy zsinagóga áhítatos csendjében hangzott fel, hanem a soknyelvű világváros, Jeruzsálem zajos forgatagában, igencsak vegyes, nemzetközi hallgatóság előtt. A kiáradó Lélek vihara elsöpörte a bábeli átkot: a pünkösd kommunikációs forradalomban „mindenki a maga nyelvén hallotta őket beszélni” (ApCsel 2,6). Így valósul meg a jézusi missziói stratégia, amelyről az előző fejezetben olvashatunk: a tanúk szava a megkapott Szentlélek ereje által érthetően és befogadhatóan jut el a föld akkor ismert végső határaitól érkezők szívéig.

Vajon működik-e ez a csoda 21. századi világunkban, ahol sajnos gyakran éppen a globális örömezetet hordozó egyház szigetelődik el, és rejtőzik el a vastag templomfalak fedezéke mögé? Hogyan tudjuk ma megszólítani a tőlünk lelkileg talán távoliakat és idegeneket?

A nehézségeket jól illusztrálja a következő, „falakon kívüli” kis epizód a közelmúltból. Egyik városi gyülekezetünk buzgó tagja távozásra szólította fel a templom lépcsőjén tanyázó idegeneket. A visszautasítás kissé pimasz, de erősen elgondolkasztó módon, valahogy így fogalmazódott meg: „Miért mennék el? Isten mindenkié!”

A „lépcsőfoglaló” ismeretlenek alig gondolták, hogy provokatív „teológiai tételük” a jóeli prófécia és pünkösd fényében sajátos megvilágítást kap, és önvizsgálatra készítet. Isten valóban mindenkié! – ez pünkösd evangéliuma. De ez csak úgy igaz, ha át tudom helyezni a mondat súlypontját, és alázatosan felismerem, megvallom: minden és mindenki Istené! Akkor is, ha erről még nincsen tudomásuk...

A jóeli ígéret szédítő távlatokat nyit: a Lélek áradását kiterjeszti a különböző nemekre, nemzedékekre, társadalmi osztályokra. Fiaknak és lányoknak, véneknak és ifjaknak, sőt szolgálóknak és szolgálólányoknak is adatik a prófétai lélek. Ennek gyü-

AZ ÜNNEP IGÉJE

mölcsként nyílik meg a szemük új távlatok meglátására.

Így teljesedik be a jézusi ígéret: „A Pártfogó pedig, a Szentlélek, akit az én nevemben küld az Atya, ő tanít majd meg titeket mindenre, és esztekbe juttat mindent, amit én mondtam nektek. ...és az eljövendő dolgokat is kijelenti nektek.” (Jn 14,26.16.13)

Erről a csodáról vall Pál apostol is: „...nem a szolgálat lelkét kaptátok, hogy ismét féljete, hanem a fiúság lelkét kaptátok, aki által kiáltjuk: »Abbá, Atya!« Maga a Lélek tesz bizonyosságot a mi lelkünkkel együtt arról, hogy valóban Isten gyermekei vagyunk.” (Róm 8,15–16) Így lehet pünkösd valóban Isten családjának ünnepe, amikor újra felfedezzük istengyermekségünk ajándékait.

A jóeli prófécia pünkösd betöltése egyben a malakiai jóvendülés beteljesedése is: „Az atyák szívét a gyermekekhez téríti, a gyermekek szívét az atyákhoz...” (Mal 3,24) Az Ószövetség utolsó mondata olyan csodálatos ígéret, amely Jézus Krisztusban lett igenné és ámen-né. A pünkösdkor kiáradó és mindenki számára felkínált Lélek ugyanis róla tesz bizonyosságot. Ne feledjük: pünkösd is, akárcsak az egyházi esztendő többi jeles napja, Krisztus-ünnep!

■ GÁNCS PÉTER

Imádkozzunk! Urunk, halát adunk, hogy Lelked által elvezeted egykori és mai tanítványaidat a húsvéti értetlenségből és hitetlenségből a pünkösd megértésére és hitre. Mutasd meg helyünket és küldetésünket egész világot átölelő családodban, az anyaszentegyházban. Ámen.

Mindig pünkösd

■ RIBÁR JÁNOS

Vegyünk egy közismert bölcsességet, amelyet általában anyagi helyzetünkre nézve mondogatunk! Valaki szerény anyagi lehetőségeit így jellemezte: meghalni sok, élni kevés.

Vajon mik a lehetőségeink a két pólus között? Annyi van a kezünkben, hogy nincstelenségnek ne nevezük magunkat, de annyi nincs, hogy esetleg a megfelelő és kívánt mértékben gyarapodnánk. Annyink van, hogy éppen vegetálunk, de annyink nincs, hogy az életünket gazdagító meglepetésekkel ékesíthetnénk. Mit lehetne tenni egy ilyen helyzetben?

De most nem a gazdasági helyzetünkről töprengünk, amelyre tehát ezt a lapidáris tételt alkalmazhatjuk – meghalni sok, élni kevés –, hanem a lelki helyzetünkről. Gyülekezeteink lelki helyzetéről.

Ha a tárgyilagos, egyház-szociológiai adatokat nézzük, akkor mindenképpen azt mondhatjuk (mint a szerény anyagi helyzetre), hogy az élet nyomait felfedezhetjük kisebb-nagyobb gyülekezeteinkben, de a hullafoltokat is. Vannak még istentiszteletek, perselypénzek, járulékok, szerény adományok, tehát a szürke élet zajlik, a mindennapi megélhetésre még úgy-ahogy futja, a rezi talán nem marad kifizetetlen, és még a lelkész is felveheti kevéske fizetését – vagyis minden működik. Vagy ahol hiányos a gyülekezeti büdzsé, ott megpróbál besegíteni a központ, hogy pótolja a megélhetéshez szükséges anyagiakat.

De ez nem élő élet. Ez csak olyan „tetszélet”. Mert úgy látszik, nemcsak tetszhalál van, de sajnos van tetszélet is. Látszatelet, látszathitelet. Úgy tetszik, hogy élet, de a valóságban nem tetszik, mert felszínes. Néhányan még kinyitják a templomajtót vasárnaponként, nagy ünnepeken talán többen.

Tehát ha az anyagiak még úgy-ahogy rendezhetők is, bizony sokkal nagyobb gond a lelki élet. A gyülekezeti lelki élet. Hangzik az örömhír a szószékről lelkesen, pontosan megfogalmazva, hitből fakadó meggyőződéssel, és a templompad magányában rezzenéstelen arcok – csekély számban. Mintha a szószékről nem is hangozna el semmi. Rezzenéstelen arcok, mozdulatlan, fád lelkek.

A lélek búvár bölcsek szerint azonban azt kell felfedezni és meglátni, ami még van, mint ahogy a pohár sem félig üres, hanem félig tele van. Annak kell örülni, hogy még mindig nyílnak a templomajtók vasárnaponként, hogy még olykor – ritkán – esküvőkre is sor kerül, és valamivel gyakrabban keresztelekre. Annak kell örülni, hogy mindig vannak, akik odatérdenek az Úr oltárához, hogy magukhoz vegyék az Úr Jézus szent és drága testét, az oltáriszentséget bűneik bocsánatára.

Kell is annak örülni, hogy még mindig vannak, akik kinyitják a pénz-

tárcájukat, és járulékot, adományt adnak az egyház céljaira. Vannak, vagyunk, élünk, csak majdhogynem a szakadék szélén.

Ezért állítom, hogy végső lehetőségünk a pünkösd. Hogy az, ami még mindig van, sugárzó életté váljon. Végső lehetőségünk, hogy Isten Szentlele kiáradjon gyülekezeti éle-

„Lesz még ébredés, amikor a lelki életnek nemcsak halvány jelei lesznek egy-egy fáradt gyülekezeti alkalmon, hanem lesznek lelkes imaközösségek, bibliaórák, megrendült úrvacsorázások, és lesznek ki nem hagyott alkalmak.

tünkbe, hogy legyen lelki feltámadás. Hogy legyenek Isten ígését éhező és szomjazó lelkek, akik sugárzó örömmel mennek el a templomból a hétköznapiok küzdelmei közé, tudván, hogy nem egyedül küzdünk az élet sűrű valóságában, hanem van nekünk egy gondviselő Istenünk, aki megbocsátó szeretettel rendezte az üdvösségünk kérdését, hogy mi Isten országának polgárai vagyunk. Az üdvösség örökösei. Ezért derűsek, vidámak, békések, és ennek az öröme fejeződik ki gyülekezeti életünk kibontakozó sokszínűségében.

Pünkösd pedig úgy lehet, hogy árad a Lélek a szívünkbe, amikor az evangéliumi ígét hallgatjuk, befogadjuk, megszívleljük, és indulunk a misszió életre hívó valóságáért a jó üzenet mások felé. S akkor kibontakozna a lelki élet lelkesítő megvalósulása a gyülekezeteinkben.

Jézustól tanultam és ezért vallom, hogy Isten felhossa a napját jókra és rosszakra egyaránt, és hasonlóképpen ajándékozza meg az emberiséget termékenyítő esővel; de ugyanígy nem hiszem, hogy zsu-gori módon fukar lenne a mi Urunk a pünkösd Lélek áradásával. Sőt felettebb sugározza felénk az ő Szentlelkét jókra és gonoszokra, hogy a jók még sugárzóbban vallják meg hitüket, és a gonoszok se maradjanak a lelkük megkeseredett állapotában, hogy sokkal inkább az élhető élet valóságában legyen része mindenkinek, előbb itt, a földi küzdelmeink közepette, azután pedig a végső boldogságban, Isten gyönyörűség országában.

Lesz még ébredés, amikor a lelki életnek nemcsak halvány jelei lesznek egy-egy fáradt gyülekezeti alkalmon, hanem lesznek lelkes imaközösségek, bibliaórák, megrendült úrvacsorázások bűnvallással és bűnbánattal, és lesznek ki nem hagyott alkalmak. Mert rádöbbenünk, hogy ahol az élet igéje hangzik, ott van az élet és az örök élet éltető forrása.

Végső lehetőségünk a pünkösd. Garancia is van rá: Jézus Krisztus!

A szerző evangélikus lelkész, a Nyugat-békési Egyházmegye esperese

Oratio œcumenica

Teremtő mennyei Atyánk! Köszönjük neked, hogy részesei lehetünk Szentlelked csodájának! Köszönjük, hogy méltatlanságunk ellenére miénk lehet Lelked ajándéka! Hálások vagyunk azért, hogy te minden, értelmünket meghaladó módon újat akarsz kezdeni az életünkkel! Hozzad fordulunk ezért könyörgésünkkel.

Könyörgünk hozzád minden hívő emberért a földön. Tégy velünk csodát, ragadd meg Lelked erejével életünket, és emelj ki megszokott életünk megcsontosodott kereteiből. Lelked képes arra, amiről mi még álmodni sem merünk, te adj nekünk álmokat, jövőt. Lelked megmutatja, hogy az életünk lehet több és teljesebb annál, mint ahogyan mi hinni, remélni mernénk. Ragadj ki önmagunk zárt köreiből, és formáld életünket olyanná, amilyenek te megálmodtad. Ragadj magaddal, és tedd az életünket teljessé.

Együtt könyörgünk mindazokért, akik lehajtott fejjel, elkeseredetten, mindent feladva vagy éppen kétségbeesetten élnek az életüket. Könyörgünk azokért, akik ebben az országban naponta küzdenek az elszegényedéssel, és kiüttlannak látják az életüket. Indíts bennünket arra, hogy észrevegyük azt, aki szükségünket szenved, és a magunk erejével segítsünk a bajbajutottakon. Könyörgünk azokért, akik a munkanélküliség állapotát élnek meg most. Ne engedd őket elkeseredni, ne engedd, hogy feleslegesnek érezzék magukat ebben a világban. Adj nekik Lelked erejével reménységet, hogy tenni tudjanak életükért, jövőjükért.

Könyörgünk azokért, akik betegséggel küzdenek, akik beteg szeretők életéért harcolnak; azokért, akik elfáradnak, elkeserednek, kétségbeesnek ebben a küzdelemben. Állj melléjük, és adj nekik erőt, hitet és reménységet. Könyörgünk azokért, akiknek családi élete jutott válságba. Segíts nekik meglátni azt az utat, amely a te akaratod szerint való, hogy megoldást, békességet találjanak az életükben. Állj melléjük, Urunk, életünk minden nehéz idejében, és mutasd meg nekünk azt a szeretetet, amelyet Jézus Krisztusban adott nekünk, és amely békességet, megnyugvást adhat szívünknek.

Könyörgünk, Urunk, egyházunkért! Látod, milyen sokszor hiányzik életet adó Lelked gyülekezeteinkből. Add nekünk Szentlelkedet, mert semmi más nem segíthet rajtunk. Ha Lelkedet kiárasztod ránk, akkor lehet újra reménységünk, életünk. Te magad mondtad, hogy ha segítségül hívjuk nevedet, akkor megmenekülünk. Ezért együtt kérünk: Jöjj el, Teremtő Szentlélek Isten, és töltsd be a mi életünket! Ámen.

Az *Evangelikus Élet* 2005–2011. évi lapszámai PDF formátumban letölthetők a www.evangelikuselet.hu címről.

PÜNKÖSD 2. NAPJA – EZ 36,25–28

Új szívet adok nektek...!

Ezékiel prófétának nem minden szava szól közvetlenül hozzánk, de vannak olyan szavai is, amelyek szívén ütnek. Kijelölt igéinkben szinte változtatják egymást a régi és a mai, az elavult és az aktuális üzenetek. A rituális megtisztulás vízceppjei számunkra igen távoliak, de a 25. vers második felében említett bálványok – átvitt értelemben – nagyon is ismerősek lehetnek. Hasonlóképpen a szakasz végén adott ígéret, amely szerint abban az országban fogunk lakni, amelyet az Úr őseinknek adott, nagyon messziről közelít felénk. A 28. verset záró biztatás viszont, hogy az Úr népévé lehetünk, ő pedig Istenünk lesz, elérhet hozzánk, bárhol élünk is, akár a szülőföldünkön, akár idegenben, legyünk akár úton lévők, akár menekülők vagy megérkezettek.

Az alapige közepén álló ígéretek viszont nem tükrözik a régi és az új kettősségét, ellenkezőleg, ahogyan megszólították Ezékiel kortársait, ugyanazzal az erővel és frissességgel szólítanak meg minket is. Új szív és új lélek, köszív helyett hússzív: olyan metaforák ezek, amelyek nem kell magyarázni. „Az én lelkemet adom belétek” – ígéri az Úr, és az ő Lelke eléri bennünk azt, hogy akarata szerint éljünk. Amit a babiloni fogság prófétája belénk ültetett új szívnek nevezett, azt János evangélista újjászületésnek, Pál apostol megszentelődésnek hívta, s nyomukban jár ma is Jézus népe, amikor így énekel: „Isten élő Lelke, jöjj, hadd lehessen szent, / Jézusommal légyek egy már e földön lent!” (EÉ 244,3)

Pünkösöd második napján kínálkozik számunkra az alkalom, hogy Isten megújító szeretetének nagy tör-

téneti ívén megpihentessük a tekintetünket, és hálát adjunk azért, hogy az újjászületésnek az az ígérete, amely már a próféták által adatott, az evangélisták és az apostolok által megerősített, minden kor hitberezítőinek az ajkán egészen máig újra és újra megszólal. Ha ezt meglátjuk, és szívünkben felébred a hála, már miénk lett az ünnep ajándéka. De még ennél is többet kaphatunk ezen az ünnepen, ha megpróbáljuk személyre szólóan megragadni, hogy mit kaphatunk a mi új szívet ajándékozó Istenünkől.

Mit adhat Isten nekem az én köszívem helyett? Mivel elevenítheti meg az élettelen, mivel bírhatja mozgásra a mozdulatlan, fantáziátlan, halott követ? Sok-sok életújulás történetét ismerhetjük, ezek alapján talán még minták is mutakozhatnak számunkra, hogy Isten miként veszi el a köszívet, hogy hússzívet teremtsen a helyére. De vigyázzunk! Ezen az ünnepnapon nem az a kérdés, hogyan újított meg az Úr másikat, hanem az, hogy mit adhat nekem, hogy megújuljon az életem! Tudom-e, hogy mitől köszív az én szívem, tudom-e, hogy milyen ütemre dobbanna az új szívem, ha az Úr megajándékozna velem?

Régen nagyon tetszett nekem egy *Pilinszky Jánosnál* olvasható gondolat, amely szerint a gonosz unalomig egyforma, a szeretet viszont sziporkázóan sokszínű. Ami a szeretet színeit illeti, abban ma is egyetértek a költővel, a gonosz egyhangúságát illetően viszont a lélek mestere – azt hiszem – tévedett. Azt látom és tapasztalom, hogy a gonosz is számtalan formát ölthet, számtalan

módon lehet gonosz. Nemcsak két egyforma új szív nincsen, de két egyforma köszív sincs. És kinek-kinek a számára más és más változást jelenthet az, hogy az Úr elveszi a köszívet, és hússzívet ajándékoz neki helyette, attól függően, hogyan volt köszívű, élettelen.

Van köszív, amelyet könnyebben felismerünk, de van olyan is, amely rafináltan képes elrejtetni – még tulajdonosa előtt is – valódi természetét. A könyörtelen önzés és a nyílt, senkire tekintettel nem lévő gátlatlanság nem jelent nehéz feladást: a kinek ilyen a köszíve, annak elég a szemébe néznie azoknak, akik szenvednek miatta, hogy Istenhez forduljon a változásért.

Nehezebb dolga van annak, aki hajlamos arra, hogy alárendelje magát a nála erősebbnek. Tudja-e mindig, hogy miből fakad az alárendelés? Szabadon vállalt szolgálatkészségből-e, vagy pedig kritikátlan tekintélytiszteletből? Segítő szándékból-e, vagy ellenkezőleg, kényelemszeretetből, hiszen amíg kiszolgálja a másikat nem is indokolt kívánságait, addig lemondhat arról, hogy megkeresse és megtalálja a saját, talán sokkal értékesebb szolgálatát, amelyet helyette senki nem végezhet el! Ki tudja-e az ilyen ember tapintani a köszívet, amely nem minden ellenállással dacoló, bűszke szikla formájában lakik benne, hanem inkább olyan, mint a vékony földréteg alatt alattomosan lapuló kő, amely nem engedi, hogy a fölé hullott magok gyökeret eresszenek és vízhez jussanak...!

A próféták, az evangélisták, az apostolok s a régi és mai hitberezítők pünkösdje akkor lesz személye-

AZ ÜNNEP IGÉJE

sen a mi ünnepünk is, ha meghalljuk és elfogadjuk Istentől a személyesen nekünk szóló diagnózist és ítéletet: mi az, ami élettelen bennünk, minek kellene élővé válnia? És ahogyan a diagnózis sokféle lehet, úgy bizonyára a terápia sem lesz egyforma. Ha pedig az Úr valakinek valóban az elhalt sejtjeit és szöveteit veszi kezelésbe és tölti meg élettel, az sokaknak okozhat meglepetést: azoknak is, akik már olyan jól hozzászoktak a másik életteleniségéhez, hogy a köré rendezték be a maguk kis világát, de magának a meglevendenőnek is, akit akár meg is ijeszthet a benne megnyíló új, élettel teli dimenzió.

Ami addig kiszámítható volt, csendes, mint egy temető, az most sodróvá, kihívóvá, emésztővé lesz, mint a tűz, amelyhez Jézus a Szentlélek munkáját hasonlította. A kövek, amelyek felett olyan jó volt merengeni, meglágyulnak, és lüktetni kezdenek. Az új bor kirepeszti a régi tömlőt, az új folt kiszakítja a régi ruhát.

„Az én lelkemet adom belétek, és azt művelem veletek, hogy rendelkezésem szerint éljete, törvényeimet megtartsátok és teljesítsétek” – biztatja népet a próféta által az Úr. Ha csak néhány új szív elkezd dobogni a köszívke rengetegében, Isten rendje mérteket adhat minden rendtelenségnek. Ez a mérték az ő életéből fakad, ebből részesülhetünk pünkösöd ünnepén személyesen, életre szólóan.

■ CSEPREGI ANDRÁS

Imádkozunk! Isten élő Lelke, jöjj! Töltsd el élettel egyházadat, töltsd el élettel engem is! Ámen.

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

„A szél arra fúj, amerre akar; hallod a zúgását, de nem tudod, honnan jön, és hova megy: így van mindenki, aki a Lélektől született” – mondja Jézus az éjszaka leple alatt hozzá látogató Nikodémusnak (Jn 3,8). Ebből sokan arra következtetnek, hogy a Szentlélek nem tűr korlátozást, nem alkalmazkodik semmilyen rendhez. Következésképpen mint ember alkotta rend a liturgia is akadály a Lélek áradásának és munkájának.

Tetszetős ez az érvelés, és talán az a keserű tapasztalat is az igazát látszik erősíteni, hogy az istentisztelet kötétt rend alapján tartó egyházakban napjainkban nem tapasztalható az a dinamikus növekedés, mint a liturgikus korlátokat nem ismerő, úgynevezett szabadkeresztény gyülekezetekben.

Mielőtt elhamarkodottan ítélnénk, két dolgot nem árt megfontolnunk: a lélekszámbeli növekedés nem kizárólagos jele a Szentlélek munkájának, és nem is feltétlenül a Szentlélek munkájának jele. Hiszen ismerünk világi közösségeket, kulturális vagy politikai szervezeteket, amelyek néha az egyházakat megszégyenítő hatékonysággal szólítják meg a társadalmat. De akár egy-egy rockkoncerten vagy fesztiválon is irigylésre méltó tömeg tud összejönni. Mégsem jut eszébe senkinek, hogy ezt a Szentlélek munkájának tulajdonítsa.

Míndez nem zárja ki, hogy egy gyülekezetben a lélekszámbeli növekedés

Kell-e meder a Lélek áradásának?

Pünkösöd liturgikuma

tartós hiánya vagy az állandósult fogyás akár a Szentlélek visszavonulása is utalhat. Óvakodnunk kell azonban attól, hogy ennek okát az istentisztelet rendjében, a liturgiában keressük. Hiszen Jézus nem külső tényezőkben jelöli meg a Szentlélek visszahúzóódásának lehetséges okát, hanem az ember belső ellenállásában, szíve hitelenségében. Mert a külső gátakat és akadályokat a Szentlélek könnyen le tudja győzni és félre tudja söpörni. Hiszen a Szentlélek Isten, és isteni hatalommal végzett munkájának az emberi szív hitelenségén kívül semmi nem szabhat gátat.

Ha tehát egyházunkban, gyülekezetünkben tartósan nincs növekedés, és tartósan nem tapasztalhatók a Szentlélek munkájának gyümölcsei, akkor az okot nem a liturgiában és nem egyéb külső tényezőkben, hanem a közösséget alkotók szívében kell keresni. Nem szabad, hogy erről bárki elterelje a figyelmünket akár a liturgiára, akár az egyház szervezeti rendjére való mutogatással. De még azzal az önmagában helytálló teológiai érveléssel sem, hogy a Szentlélek képes legyőzni az emberi szív ellenállását, és képes a hitelenségből is hitet teremteni, sőt a Szentlélek a hitet általában hitelenségből teremti.

Azt sem vonjuk kétségbe, amit *Luther a Kis káté* Hiszekegy-magyarázataiban vall: „Hiszem, hogy saját eszemmel és erőmmel nem tudnék Jézus Krisztusban, az én Uramban hinni, sem öhozza eljutni, hanem a Szentlélek hívott el engem az evangélium által...”

A Szentlélek hívásának azonban ellenállni is lehet. Méghozzá makacsul és megátalkodottan. És ez a veszély azokat is fenyegeti, akik egyszer már engedtek a Lélek hívásának, és hitre jutva tagjai lettek a gyülekezetnek, részt vesznek a gyülekezet életében, és rendszeresen eljárnak az istentiszteletre is. Nem részletezhetjük, hogy ez az ellenállás mi mindenben nyilvánulhat meg. Csak a két legáltalánosabb példát említem.

Vannak, akik makacsul gátat építenek a szívükben, amikor a Szentlélek olyan igék igazsága mellett tanúskodik, amelyekkel nem tudnak és nem is akarnak egyetérteni, és ezért megtartani és követni sem akarják őket. Ezek főként a *Hegyi beszédben* olvasható igék a személyválogatás nélküli szeretetről, beleértve az ellenség szeretetét, illetve a feltétel nélküli megbocsátás szükségét.

Mások pedig konokul nem akarják bűnnek elismerni, amiről a Szentlélek mindig mint bűnről tanúskodik az életükben. Következésképpen megbánni sem akarják, és – amennyiben szokásról, szenvedélyről vagy életvitelhez kötődő dologról van szó – szakítani sem akarnak vele. Ahol a Szentlélek tartósan ilyen ellenállást tapasztal a szívekben, ott visszahúzóódik. És ez független attól, hogy abban a gyülekezetben milyen liturgia szerint folyik az istentisztelet.

Míndezzel nem kitérni kívántam a kérdés elől: kell-e meder a Lélek áradásának? Az apostoli levelek és első sorban Pál levelei alapján bizton kije-

lenthetjük: nem kell. De mivel Isten Lelke a rendnek – és nem a rendtelenségnek – a lelke, a gyülekezet istentiszteletén a jó rend megőrzése érdekében mégis kétségbeesetten alkalmazkodik (lásd 1Kor 14,32–33) ahhoz a mederhez, amely előbb-utóbb minden egyházban kialakul, akár liturgiának nevezik, akár tiltakoznak ennek a kifejezésnek a használata ellen.

A liturgia tehát olyan meder, amelynek segítségével a Szentlélek zűrzavar és rendtelenség előidézése nélkül részesítheti ajándékaiban mindenekelőtt a szolgálattevőket és szolgálatukon keresztül mindazokat, akik nyitott szívvel vesznek részt az istentiszteletben. Pünkösöd ünnepi liturgiája pedig mindenekelőtt attól a kísértéstől hivatott megóvni a gyülekezetet, hogy az istentisztelet emlékünneppé silányuljon, és a kétezer évvel ezelőtti pünkösdről való megemlékezésben merüljön ki.

A liturgia célja, hogy lehetőleg az egész gyülekezetet belevonja a Jézus föltámadása utáni ötvenedik napon Jeruzsálemben végbement eseményekbe. Hogy a gyülekezet ne csak tanúja legyen a pünkösödnek, hanem részese is. A liturgia Lélek járta medrében álló gyülekezetben újra megtörténhet a pünkösdi csoda. Ennek nem feltétlenül kell, hogy látványos külső jelei legyenek. Elegendő, ha a résztvevők azzal a boldog bizonyossággal hagyják el a templomot, hogy: „...szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adott Szentlélek által.” (Róm 5,5)

■ VÉGHÉLYI ANTAL

»JÓL VIGYÁZZATOK TEHÁT, HOGYAN ÉLTEK!« (EF 5,15)

Küldetésünk Isten családjában

Kerületi missziói nap

▶ Ebben az esztendőben a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) mindhárom kerülete Dunán túli helyszínen rendezte meg missziói napját. A déli evangélikusok Bonyhádra, a nyugatiak Tatabányára, az északiak pedig Százhalombattára seregltek május 19-én. Egyházunk legnagyobb évenkénti rendezvénye lényegében belmissziói alkalom, amelyen – többségükben – az egyházkerületekhez tartozó gyülekezetek „kemény magját” képező tagok (főként presbiterek és más tisztségviselők) vesznek részt. Elsősorban tehát nekik szólt az idei missziói nap közös témája: „*Küldetésünk Isten családjában*”. Az alábbiakban a magyarországi evangélikusok – nem is olyan szűk – kerületi családi köreiből érkezett tudósításokat közöljük.

FOTO: KISS TAMÁS

DÉLEN

Családi összhangzattan

▶ Autó- és buszkonvoj támada meg május 19-én a Völgyes-fővárosát. Jószerével még ki sem nyitották szemüket a helybeliek, mikorra már szinte elárasztották városkájukat a szélrózsa minden irányából érkezett evangélikusok. A Déli Evangélikus Egyházkerületben – immár harmadszor – a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium adott otthont a missziói napnak. A küldetés sikere – testvéregyházias kifejezéssel élve – eleve el volt rendelve: mesebeli helyszín (a kollégium udvarán japánkert kis tóval, fahíddal, virágokkal), hozzá napsütés és profi szervezés. A nagyszínpad az atlétikai csarnokban kapott helyet. Annak ellenére, hogy ez Magyarország második legnagyobb atlétikai csarnoka, bizony voltak, akik állni kényszerültek.

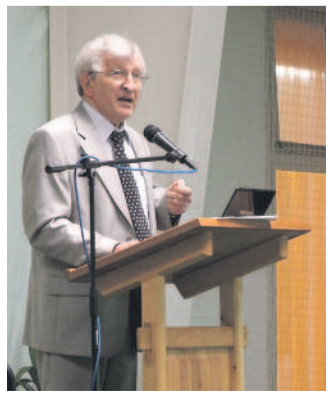
A teológushallgatókból álló *Agapé* együttes énektanítása után az egybegyűlteket a vendéglátó intézmény igazgatója, Ónodi Szabolcs köszöntötte meleg szavakkal, majd az egyházkerület püspöke, Gáncs Péter üdvözölte a megjelenteket, jó előre felhívva a figyelmet arra, hogy a nap offertóriumára ezúttal a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet orosházi Családok Átmeneti Otthonát támogatja. (A nap végére 369 ezer forintnyi adomány gyűlt össze a nemes célra.)

A kerületi missziói lelkész nyitóbeszédében azt a kérdést feszegette, vajon hogyan lehet családiassá tenni egy gyülekezetet. Jézus újrarendezi a családi viszonyainkat, még

a keresztről is egymásra bizza övéit. *Aradi György* szuggesztív igei „alapozójában” az ezer lámpás éjszakája rendezvényt hozta fel példának, amely az eltűnt gyermekek világnapjához kapcsolódik. Ehhez társítva tette fel a kérdést: vajon mi utánamegyünk-e az eltűnt, hosszabb ideje hiányzó gyermekeknek?

Frenyó V. László előadása a családról inkább szociológiai közelítésű volt. A pestújrhelyi gyülekezet presbiter, a Szent István Egyetem Állatorvostudományi Karának tanszékvezető egyetemi tanára friss statisztikákkal szomorította a hallgatóságot a válások arányáról, majd – behozva a teológiai dimenziót – az isteni családmódel tökéletességének hangsúlyozásával biztatott.

Eredendően az ember is az Úr háza népéhez tartozott, ám engedetlensége folytán kizárta magát onnan. Isten azonban megmentési programot dolgozott ki érte... A cél tehát az isteni családba való visszakérés volna. Ennek útja a szeretet, melyet Frenyó a *leleményes* jelzővel illetett.

Az ambónál Frenyó V. László

▶ Folytatás a 4. oldalon

NYUGATON

Isten halacszkái

▶ A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület missziói napján Tatabánya városi sportcsarnoka telt meg evangélikusokkal. A május 19-i találkozóra mintegy kilencszázan zarándokoltak el a régió különböző részeiből. A résztvevők többségét presbiterek és gyülekezeti tisztségviselők adták.

Az érkezőket a regisztrációnál való sorban állás közben a lajoskomáromi fúvószenekar szórakoztatta, így a nap jókedvvel indult, és ezt a további programok csak fokozták. A tatabányai gyülekezet tagjai hatalmas lelkesedéssel és rendkívüli szervezőkészséggel fogadták és segítették a vendégeket. A „sárga úton”, a kihelyezett útjelző nyilatkat követve mindenki sikeresen eligazodhatott a nap két helyszínére, a sportcsarnok és a Bárdos László Gimnázium között.

„Annyira jó, hogy ilyen sokan együtt lehetünk” – fogalmazta meg sokak érzését az egyik részt vevő hölgy. Hiszen a missziói nap az idén annak az összetartozásnak a megtapasztalásáról szólt, hogy valamennyien Isten családjának tagjai lehetünk.

Az „evangélikus család” jellemzőiről beszélt Ef 5,1–2 alapján tartott nyitóáhitatában Szemerei János püspök. „Az evangélikus halacszkák szemben úsznak az árral, mert a forrást felé úsznak. A forrást

Szemerei János püspök

keresik, és arra hívnak másokat is” – mondta. Majd hozzátette: az árral szemben úszó halakként megerősödhetünk, mert a forrásból, Jézus Krisztusból meríthetünk erőt.

A délelőtt további részében *Mesterházy Balázs*, a soproni Berzsényi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium iskolalelkésze *Levente Péterrel* és *Döbrentey Ildikóval* beszélgetett. A házaspár a programnak a *Leleki-derű-gyakorlat* címet adta. Szavaikban a humor és a mélység együtt volt jelen. Hitelesen és megrendítően őszintén vallottak gyermekkorukról, egymásra találásukról, családi tragédiáikról és boldogságukról.

Ezek után a nap a Bárdos László Gimnáziumban folytatódott. Az intézmény párhuzamosan adott helyet a tematikus beszélgetőcsoportoknak és az ebédturnusoknak.

A jelenlévők lelkész és laikus csoportvezetők segítségével beszélhették meg nagymamaként, nagypapaként, szülőként, gyermekként, egyedülállóként vagy éppen presbiterként, gyülekezeti tisztségviselőként szerzett pozitív és negatív tapasztalataikat, gondjaikat és örömeiket. Akinek pedig éppen sem az egyik csoportban, sem az ebédlőben nem jutott hely, az az aulában megterített „sütemények asztalánál” meríthetett erőt, és ismerkedhetett másokkal.

▶ Folytatás a 4. oldalon

ÉSZAKON

Egymásra hangolva

▶ Az Északi Egyházkerület missziói napja idén május 19-én az egyházkerület délnyugati csücskében kapott helyet: az érdi egyházközséghez tartozó Százhalombattán. A tizenhatszáz lakosú város sportcsarnokába az egyházkerület gyülekezeteinek feléből érkeztek evangélikusok, még a legtávolabb fekvő Kölcseről is, háromszáz kilométerről. Legtöbben az Észak-Pest Megyei, legkevesebben a Borsod-Hevesi Egyházmegyéből érkeztek. A Budai Egyházmegye – amely első ízben adott otthont kerületi missziói napnak – résztvevőinek számát a helyi, érdi gyülekezet népes és a szervezésben, az előkészítésben is lelkesen részt vevő csapata vitte száz fölé.

Az idei missziói nap északon több tekintetben más volt, mint az előzők. A szervezők – *Blatniczky János Dániel* kerületi missziói lelkész, *Bence Imre* esperes, *Labossa Péter* érdi lelkész, illetve a kerület püspöki hivatala – szándékán túl a helyszín is meghatározta a programokat.

Az egész napos gyermek- és ifjúsági foglalkozások a szokottnál is szervezettebb formában zajlottak a sportcsarnok mellett felállított sátrakban. A Vasárnapi Iskolai Szövetség (VISZ) munkatársai Kornéliusz története alapján beszélgettek az Isten családjához való tartozásról az óvodás és iskolás korosztállyal. A kelet-pesti gyülekezet gyermekmunkásai a délutáni órákban vetélkedőket, a budavári gyülekezet hittanáriai pedig kéz-

Keczkó Szilvia

műves-foglalkozásokat kínáltak kicsiknek-nagyoknak.

A legkisebbek egész nap az alkalmi játszótéren fárasztatták magukat és az érdi gyülekezet „bébiszittereit”. Aki pedig elcsavargott a „gyermekvezetőből”, az a Magyarországi Evangélikus Egyház által az Országos Mentőszolgálat számára vásárolt, Luther-rózsás mentőautóba, illetve a személyzetébe botlott, akik – hála Istennek – szakmai szempontból mind a négyen unatkoztak. Jóvoltukból viszont sokan szemügyre vehették egyházunk „mentőakciójának” eredményét.

Miközben a kinti – egyre forróbb – levegőn ekképpen folyt az események, a sportcsarnokban rendben zajlott a „nagyoknak” szóló program *Küldetésünk Isten családjában* címmel.

A Zákeus Médiacentrum munkatársa, *Győri András Timóteus* jóvoltából kivétlenül is követhető színpadi események sorát *István István* nyugalmazott érdi lelkész evangélizációja nyitotta. Ef 5,1–2 alapján *Isten szeretett gyermekei – Az egyház mint család* címmel szólt a csarnokban összegyűlt, több mint félezres hallgatósághoz.

▶ Folytatás az 5. oldalon

► Folytatás a 3. oldalról

Ez a fajta leleményesség az egész napot végigkísérte Bonyhádon: a gyors és hatékony babgulyás-porciónázástól a délutáni – szó szerint – színes programokig. A hosszabb beszédek után mindig valamilyen feloldó zenei program következett, így fújták el nótájukat a kiskőrösi fúvósok, s nyomták el a perselyező pénzcsörgést a Deák téri gimnázium hangszeresei, énekesei. A zenei betétek ugyanakkor közösség-, illetve családépítő funkciót is betöltöttek.

Egy családhoz szorosan hozzátartoznak a gyermekek is, így a szervezők ezen a szombaton a felnőttprogramokkal párhuzamosan színes és változatos foglalkozást kínáltak számukra. A nap üde színfoltja volt, amikor a délelőtti bibliai foglalkozás végén egy Isten fegyverzetébe öltözött katona a színpad elé vezette a több mint hetven gyermeket.

A közösen elmondott asztali áldás után „szerény agapé” helyett lakoma következett. Az ember eleinte hitetlenkedett magában: lehetetlen, hogy több mint ezer éhes száj jóllakjon! A leveses kondérok és a pogácsás tálak azonban kiapadhatatlannak tűntek. Aztán a forgatagban egymás mellé sodort testvérek a meleg ételtől kipirulva kérdezték szomszédjukat, ki honnan jött, hogy tetszik a program...

Ebéd után a mezőberényi fúvósok kísérték az evangélikus himnuszt, melyet közösen zengett az egész sportszarnok. Ezzel a kerületi díjak hagyományos átadásához megteremtődött az ünnepélyes légkör. Mint arról olvasóink a kerület – lapunk múlt heti számában megjelent – mellékletéből már értesülhettek, az év lelkészül a mezőberényi Lázárné Skorka Katalint választották, az év pedagógusá pedig a Deák Téri Evangélikus

Gimnázium igazgatója, Kézdy Edit lett. Az év diakónusa, Fricker Andrea kaposszekcsői szeretethon-vezető „határozott intézményvezetői utasítással” szólította felállásra segítők kollégáit a következő szavakkal: „Nélkülük semmi nem lennék.” (Az év embereivel később Radosné Lengyel Anna kerületi felügyelő mininterjújt rögtönzött a nagyszínpadon.)

A kerület hűségérmei mellett az évenként kiosztott emléklapok sem maradtak gazdátlanul. Ordass-emléklappal Ribár János orosházi esperes, Prónay-emléklappal a budapesti dr. Gálos Miklós és a szekszárdi dr. Németh Pál térhetett haza.

Ezen az alkalmon hirdették ki a Déli Egyházkerület által kiírt Az év ígéhirdetése pályá-

Az év díjazottjaival Lengyel Anna beszélget

zat eredményét is: a második és a harmadik helyezéért járó jutalmat Németh Zoltán pécsi, illetve Győri János Sámuel pesterszébeti lelkész vehette át (a bírálóbizottság az első díjat nem adta ki).

Nemcsak a jeles személyiségek bizonyultak útmutatónak a nap folyamán – a gyülekezetet színes irányjelzők vezették az édenszerű (ez, kérem, nem túlzás!) iskolakerten keresztül a délutáni programok helyszínére.

A délutáni kiscsoportos foglalkozások (szám szerint tizenkettő!) „desszert” gya-

Kerületi missziói nap

DÉLEN

Összhangzattan Szentéékkel

nánt szolgáltak. A csoportok megkülönböztetésére szín-szimbolikát használtak a szervezők (a női kör például a rózsaszínt kapta). Ezek a családi együttlétek alkalmat adtak a közönség tagjainak is a megnyilatkozásra. A tizenkét szekció között akadt kifejezetten beszélgetős csoport is, amelyben például a párkapcsolati traumával küzdők tehették le terheiket. De volt szeminárium jellegű foglalkozás is – például a „narancssárga csoport” inkább ismeretterjesztő programja, amelynek plakettét a Wycliffe Bibliafordító Egyesületének szolgáltatta adta.

A sűrű színnel jelzett férfitársulat egyik férfitársulatát kérdeztem, mi a konkúziója férfiközponti beszélgetésüknek. „Erősnek kell len-

nünk, rajtunk nyugszik minden!” – hangzott a válasz nagy komolyan, mely bariton hangfekvésben.

A nagyszínpadon eközben ösztöndíjas fesztivál vette kezdetét: a bonyhádi Gabriel együttes dalainak befogadását egy baletos lány könnyű tánc tette teljesebbé. A szekcióbeszélgetésekről visszatérő gyülekezetet a helyi Zelke táncgyűjtés jótól már népies virtus fogadta, majd egy humorral átszótt biblikus bábjátékot láthatott a közönség a tengelici Szivárvány bábcsoporthoz tartozó előadásban.

Az idei meglepetésajándékot a tótkomlói gyülekezet asszonykora „sütötte ki”: a több mint ezer résztvevő mindegyike egy ház alakú mézeskalácsot vihetett magával Bonyhádra. (Erre a mézeskalács házra alapozta záróhátat Szabóné Mátrai Marianna püspökhelyettes.)

A sokszínű program ellenére igazi összhangzatot sikerült megálmodniuk és megvalósítaniuk a déli evangélikusoknak! A koinónia, a közösség Krisztusban, melyről Frenyó V. László beszélt, illetve az „oikumené”, amelyet Aradi György emlegetett, úgy tűnik, május 19-én megadatott a bonyhádi kerületi missziói napon.

■ KINYIK ANITA

NYUGATON

► Folytatás a 3. oldalról

A sokféle finomságot a gyülekezetek asszonyai hozták, ezzel egyfajta szeretetvendégséggé is változtatva a találkozót.

A résztvevők körülbelül tíz százalékát kitevő gyereksereg számára egész délelőtt külön foglalkozások zajlottak. Játékok, barkácsolás és arcfestés is várta a kis vendégeket a bakonycsérnyei evangélikus óvoda pedagógusai jóvoltából. A délután pedig kifejezetten nekik szóló programmal indult: Levente Péter tartott kacagókonzertet a gimnázium tornatermében. Az interaktív előadás során azonban nemcsak a gyerekek, hanem a felnőttek ajkán is újra és újra felhangzott a nevetés.

A vidámság pillanatait után komolyabb téma következett. A sportszarnokba visszatérve került sor az egyházkerület aktuális ügyeiről szóló tájékoztatóra. Ennek keretében Szemerei János püspök Prónay-plakettet nyújtott át Szabó György egyházkerületi felügyelőnek, megköszönve e tisztségében végzett hűségesei szolgálatát, majd Rátz András, a jelölő- és szavazatszámoló bizottság elnöke beszélt a folyamatban lévő kerületifelügyelő-választásról.

A missziói nap során ugyanis a kerület rendkívüli közgyűlést is tartott, amelyen a tagok elfogadták a jelöltek listáját. Így – az időkeretet Verasztó János kerületi missziói lelkész segítségével szigorúan betartva – a jelenlévők előtt mutatkozhatott be a kerület mindhárom felügyelőjelöltje: Kissné Kárász Rózsa jelenlegi kerületi másodfelügyelő, Mészáros Tamás, a Fejér-Komáromi Egyházmege felügyelője és Végh Szabolcs, a balatonszárszói evangélikus konferencia-központ vezetője.

Záróhátatában Szeverényi János országos missziói lelkész szintén az Efezusi levelet vette alapul. Világunkat az ütközés felé haladó Titanic-hoz hasonlította, amely a pusztulásba rohan. A kikerülhetetlen vég ellen nem tehetünk semmit; az mégis fontos, hogyan viselkedünk a hajón – hangsúlyozta. A személyes életünkben, családkunkban megélt problémákat, nehézségeket látva is bizhatunk abban, hogy Isten hűségese szeretete megtart minket.

A napot a Bolyki Brothers együttes a cappella koncertje zárta. A dzsessz- és gospel-dallamok között a bizonyágtétel szavai hangzottak el. A baptista művészeknek végül a nézőket is sikerült megénekelniük.

A záróáldás elhangzása után a dunántúli gyülekezetek tagjai – Isten evangélikus halacska – mosolygó arccal indultak útnak, szívükben magukkal hordozva az egy családhoz való tartozás élményét.

■ ADÁMI MÁRIA

A missziói nap résztvevői között végzett „közvélemény-kutatás” alapján a legértékesebb program Döbrentey Ildikó és Levente Péter Ef 6,1–4 alapján tartott lelki-derű-gyakorlata volt. Az emberi, családi élet mélységeit és csúcsait megjáró beszélgetést nehéz összefoglalni. Néhány idézet ízelítőül:

„Az én életemet kinyitotta, átszellőzte, megújította ez a családi ökumené... Én titóletek, evangélikusoktól tanultam meg szabadon imádkozni.” (D. I.)

„A kis tüzek, a kis gyülekezetek és a kis nagymamák, nagyapák tartják meg az egész országot.” (L. P.)

„Hogy értelmezem ma a negyedik parancsolatot? Feltétel nélkül szeresd apádat és anyádat, ugyanakkor a tiszteletedet, vagyis az elismerő szeretetedet ki kell, hogy érdemeljék; feltétel nélkül szeresd gyermekeidet, ugyanakkor a tiszteletedet, vagyis az elismerő szeretetedet ki kell, hogy vívják.” (L. P.)

„A gyerekek nem üres kézzel jön a világba. Sok mindent hoz magával, de nem tudja egyedül kibontani. Azért van a szülő, hogy ezt a csomagot segítsen kibontani.” (D. I.)

„Az élet egyik legnagyobb pillanata, amikor az ember rádöbben, hogy küldetése van.” (D. I.)

■ Lejegyezte: ADÁMI MÁRIA

Baptista testvéreink, a Bolyki Brothers

A Magyarországi Evangélikus Egyház püspöki tanácsának nyilatkozata a művi terhességmegszakítás kémiai alternatívájáról

Hatályos törvényeink a nem kívánt terhesség orvosi körülmények közötti megszakítására – súlyos válsághelyzet esetén vagy orvosi indok alapján – lehetőséget adnak. Az úgynevezett abortusztabletta alkalmazása a művi abortusz sebészeti megvalósításának kémiai alternatívája. E lehetőség azonban nem változtat sem az abortusz jogi szabályozásán, sem teológiai vagy etikai megítélésén.

A tabletták magyarországi törzskönyvezése megtörtént, bár forgalmazását a kormány nem kívánja lehetővé tenni. Esetleges későbbi bevezetésével kapcsolatban az alábbiakra hívjuk fel a figyelmet.

Míg a leggyakrabban alkalmazott vákuumos módszer a várandósság 14. hetéig alkalmazható, az abortusztablettát – hatátszemechanizmusa miatt – csak a várandósság 7. hetéig lehet alkalmazni. Az abortusztabletta alkalmazásának időbeli korlátja ezért egyfajta kényszerrel jelenthet azon nők számára, akik még bizonytalanok várandósságuk megszakítását illetően. Másfelől – szemben a sebészeti beavatkozással – a magzat kémiai elhajtása több napig is eltarthat, ami lélektanilag egyáltalán nem teszi könnyebbé a meghozott döntés feldolgozását.

Fontosnak tartjuk, hogy várandósságuk idején a nők minél több szociális és lelki segítséget kapjanak, különösen akkor, ha a gyermekvállalás melletti döntés nehézséget jelent számukra. Lényeges, hogy a várandós nő ismerje azokat a segítségforrásokat, amelyek magzata megtartása, illetve várandósságának esetleges megszakítása idején is rendelkezésére állnak.

A Magyarországi Evangélikus Egyház az orvosi indokoltan abortusz ellen van, mert hitünk szerint az élet a teremtő Isten ajándéka, amelynek megtartásáért mindannyian felelősséggel tartozunk. Egyházunk ugyanakkor a válsághelyzetbe került nők iránti felelősségét is komolyan veszi, ezért lelkipásztori odafigyeléssel mindenkor kész mellettük állni. Budapest/Győr, 2012. május 22.

■ GÁNCSPÉTER elnök-püspök,
DR. FABINY TAMÁS és SZEMEREI JÁNOS püspökök

A kiscsoportos beszélgetések után megkísérelt közvélemény-kutatást nehezítette az általános elégedettség, akárkit faggattott ugyanis az ember, csak jót hallhatott, meg se fordult a kérdezett fejében, hogy egy másik csoporttal jobban járhatott volna, sugárzó arccal saját csoportját s annak programját dicsérte: „Ez a Wycliffe de érdekes volt!”, „Ezek a gyerekek milyen tehetségesek!” – így a krónikás kénytelen volt más „mérőeszközt” bevetni.

A nap folyamán a legnagyobb tapsot kiváltó zenei előadás kétségkívül a békéscsabai Sente család Évi nevű leányának A dzsungel könyvéből énekel, Beszél a szél című dala volt. A Családi összhangzattan elnevezésű programpontra Sentei, azaz főszereplői mind megszólaltak (igaz, az egyik testvér, Vajk a Madách Színház színpadáról, kivetítőről), és lutheránus elhivatottságukról beszéltek – Áron például hittudományi egyetemünk másodéves hallgatója. Szentéék példáján keresztül láthatta a közönség, hogy az erős családi kötelék, a vallásos nevelés miként segítheti a fiatalokat a különböző pályákon tehetségük kibontakoztatásában.

Kerületi missziói nap

ÉSZAKON

▶ Folytatás a 3. oldalról

A lelkesítő szolgálatba állását megelőzően a százhalombattai erőműben művezetéként dolgozó lelkesítő az élet lényegéről, a szeretetről beszélt.

Az ember elidegenedett Istentől. Istentelensége embertelenné tette – állapította meg. Aki pedig nem követi Isten szeretetparancsát, elidegenedik embertársától, és mind önmagába válik. Isten a szeretetlenséget ítélet alá vette, de elküldte Fiát, hogy általa életet nyerjenek azok, akik őt választják. Aki ebben hisz és él, az magánéleti és családi konfliktusain is úrrá lehet – nem kell mindig a mélységekben járnia. „A legnagyobb kincs a szeretet. Kérd Atyádat, hogy adja neked!” – zárta szavait Ittész István.

A délelőtti programjának második részét Szarka Miklós re-

formátus lelkesítő, pár- és családterapeuta, klinikai lelkesítő vezető fel a *Családok védelme, a válságok megelőzése és kezelése* című előadásával. Az ezt követő pódiumbeszélgetést dr. Fabiny Tamás püspök moderálta. Beszélgetőpartner az előadón kívül – a *Reformáció és nők* tematikus év jegyében – három, igen különböző háttérből érkezett hölgy volt: *Adámi Márta*, nagycsaládban felnőtt hitoktató, *Bakondiné Garádi Zita* többgyermekes édesanyja és *Farkas Edit*, a gödöllői Tessedik Sámuel Evangélikus Szeretothon és Családok Átmeneti Otthonának volt lakója, jelenlegi munkatársa.

A referátumban elhangzottakat gyakran felidézve, őszintén, a közönséget feszült és együtt érző figyelemre sarkalló beszélgetés alkalmas volt arra, hogy minden korosz-

tálynak segítséget nyújtson. A püspök személyre szabott kérdései a családban betöltött különböző szerepekből fakadó nehézségekre és áldásokra koncentráltak.

Az ötnegyed órás ebédidő megadta a lehetőséget a várva várt vagy éppen meglepetésszerű találkozásokra. Akinek továbbra is bent volt kedve nézelődni, szemügyre vehette a VISZ, illetve az egyházmegegyek bemutató standjait. Utóbbiak közül az Észak-Pest megyei bizonyult a leglátványosabbnak.

Eközben – mert a szükség és a józan ész így hozta – az egyházkerületi közgyűlési tagok rövid ülésre gyűltek össze, kezükben ebédjükkel, hogy jóváhagyják az egyházkerületi felügyelői tisztségre jelölt listáját. Ugyancsak a szünetben adódott a legjobb alkalom a felvidéki Hosszúszórról érkezett testvérek és a maglódi találkozásra – a kerületi missziói napot használták fel

arra, hogy megbeszéljék bontható testvérgyülekezeti kapcsolatuk további lépéseit.

Kora délután Oberfrank Pál és Kéri Kitty színművészek *Szeretnyelv* című, közel egyórás irodalmi előadása hangzott el. A férfi és a nő párbeszédére épült előadás a félreértett szavakról, az egymás mellett való elbeszélésről, a figyelem megtanulásáról szólt. Rólunk és Istenről, aki megta-
nít bennünket szeretni.

Fabri György egyetemi docens, az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektorhelyettese, egyházunk stratégiai bizottságának tagja a magyarországi evangélikusok között végzett szociológiai felmérésről szólt, különösen is kiemelve, hogy a hazai lutheránusságra a család szeretete a legjellemzőbb.

Ezután a nyírtelki Filadelfia gyülekezet négy nőtagja tett bizonyosságot arról, hogyan emelte ki őket Isten a legnagyobb

emberi mélységekből, hogy magához ölelje őket, boldog életet élhessenek. Az elhangzottak kétségkívül mindenkit ráhangoltak a záróalkalomra.

Az együtt töltött nyolc óra számtalan pillanatában újra megtapasztalhatták az egybegyűlteket: öröm Isten családjá tagjának lenni. Mert ahol jelen van, ott a várakozásokat is megszegyenítő módon megáldja az emberi igyekezetet.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

A nap legmeghittebb része – ahogyan erről többen nyilatkoztak – a záró istentisztelet volt. Talán azért is, mert a sokszínű program adta impulzusok ebben az órában kezdtek egésze összeállni. *Keczkó Szilvia* budahegyvidéki lelkesítő – háromgyermekes édesanyja – igehirdetésének szívhez és lélekhöz szóló szavai; az úrvacsorára készülve a gyónáskor egyként felálló sokaság; a missziói nap előtti utolsó héten a programba illesztett, huszonöt tagú svéd *Stöde Kyrkokör* kórus zenei aláfestése; a pax alkalmával megmozduló gyülekezet mind abban segített, hogy a Krisztustól jövő béke és az együvé tartozás érzése legyen úrrá a jelenlévőkön a sportcsarnok falain belül felépült, alkalmi templomban.

»TI MAGATOK IS MINT ÉLŐ KÖVEK ÉPÜLJETEK FEL LELKI HÁZZÁ...«

Hálaünnep Sárszentlőrincen

„Ha visszatekintünk az elmúlt idősakra, először előkerült az országos egyház budapesti épületének pincéjéből az elveszített hitt koronás toronydísz – kezdte köszöntését múlt vasárnap a sárszentlőrinci gyülekezet felügyelője. – Aztán új parókia épült. Évről évre új könyvek jelentek meg a gyülekezet múltjáról és jelenéről. Sikerült a templomot renoválni. Most pedig itt állnak az oltár előtt öten, akik elvégezték a pilisicsabai munkatársképző tanfolyamot, s kibocsátjuk őket szolgálat végzésére. Mi más tölthetné be a szívünket, mint hála és magasztalás Isten meg nem érdemelt, minden képzetet felülhaladó ajándékaiért?”

Az öt kibocsátott munkatárs közül négyen cigányok. Mind az öten felajánlották segítségüket a gyülekezet egészének, idősebb, beteg, segítségre szoruló gyülekezeti tagoknak.

A múlt vasárnapi igehirdetés alapigéje a jeruzsálemi diakónusok kibocsátása volt. Az első gyülekezetben azért kellett segítők, mert sokan csatlakoztak hozzá, megsokasodott a krisztust követők száma. Mi azért imádkozunk, hogy a segítők munkája által is szaporodjon a gyülekezet, és bízunk benne, hogy így lesz.

Jeruzsálemben a héberül és görögül beszélő zsidók között feszültség támadt. A nyelvi-kulturális különbségek könnyen feszültségek forrásai lehetnek. A mi gyülekezetünkben magyarok és cigányok élnek együtt. Adja Isten, hogy mindig sikerüljön a Szentlélektől kapott bölcsességgel és szeretettel egyetértést és békességet teremteni a más-más kultúrájú, különféle szokásokkal, értékrenddel bíró csoportok, személyek között!

BAKAY PÉTER FELVÉTELE

Az apostolok tanácsára Jeruzsálemben a görög nyelvűek közül választottak diakónusokat. Ebben kifejeződött az is, hogy a keresztény gyülekezetben nincsenek előjogok, öklakosok, bevándorlók, jöttmentek; nincsenek gazdagok, szegények, tanultak, tanulatlanok; nincs személyválogatás, egyaránt értékesek vagyunk Isten szemében és ebből következően egymás számára is. Milyen jó, hogy a

most végzett munkatársak kibocsátása, szolgálatra való készsége is bizonyossága annak, hogy a mi gyülekezetünkben sincsenek származási, kulturális határok, egyik vagyunk Krisztusban!

Gábor és Mari már évek óta segítenek a tanodában, szegény, elcsúszott, sok hátránnyal küszködő cigány gyerekeket oktatnak, nevelnek. Szeretik ezt a munkát, hálásak a lehetőségekért. *Jóska* a temetőt és a templomkertet tartja rendben. Jól érzi magát a keresztény közösségben, minden munkát szívesen elvállal. *Szilvi* a gyülekezet pénztárosa, a rendezvények szervezésének motorja. *Annus* szolgálati területe most körvonala: imalánc kézben tartása, karácsonyi csomagokhoz ajándékgyűjtés, idősök istentiszteletre hozása stb.

A szolgálatba állított munkatársak felolvasták az erre az ünnepre választott ígéseket, beszámoltak eddigi szolgálatukról, megosztották a gyülekezettel jövőbeli terveiket, s áldással, imádsággal indultak szolgálatukra. Első jótéteményük az a szeretetvendégség volt, amellyel a gyülekezet megvendégelésére készültek az istentisztelet után.

Ígéretek, az Úristen adjon áldott folytatást!

■ KARL JÁNOSNÉ CSEPREGI ERZSÉBET

Bajor–magyar óvodai találkozó Soltvadkerten

▶ *A gyermekek személyiségfejlesztésének támogatása bibliai történetek segítségével – ez volt a mottója a közelmúltban zajlott soltvadkerti szakmai találkozóknak. A továbbképzésen mintegy negyven óvodón és egy „óvó bácsi” vett részt Bajorországból, illetve hazánk evangélikus óvodáinak képviselőitében.*

Túl a továbbképzésen a program célja volt a felkészülés is arra a nürnbergi találkozóra, amelyet a bajor–magyar egyházi testvérkapcsolati megállapodás megkötésének huszadik évfordulója alkalmából ez év őszén rendeznek. A bajorországi eseményen ugyanis az óvodai nevelés is fókuszba kerül majd mint a két egyház húszéves múltja visszatekintő együttműködésének egyik szelete.

A négynapos konferencia fő előadói dr. Varga Gyöngyi és Susanne Menzke lelkesítőek voltak, de módszertani bemutatót tartott a Déli Evangélikus Egyházkerületben az év lelkesítőjének választott *Lázárné Skorka Katalin* is. A résztvevők interaktív beszélgetések, valamint a helyi óvodák által vezetett csoportfoglalkozások tevékeny tanú is lehettek.

A fő cél egymás munkamódszereinek megismerése, a két óvodai nevelési rendszer különbözőségeinek és hasonlóságainak megtalálása, illetve az őszi közös bemutató alkalmára való felkészülés volt. A résztvevőknek azonban a négy nap alatt természetesen nem csupán szakmai programokban lehetett részük: volt alkalom a közösségépítésre, egymás megismerésére is. A házigazda soltvadkerti Evangélikus Óvoda szervezésében lovas kocsis határjárás, borkóstoló és egyéb kötetlen programokon vehettek részt a jelenlévők a háziasszony-óvodavezető *Lakatosné Hachbold Éva* kalauzolásával.

A konferencia lelki táplálékát – a közös reggeli és esti áhítatok alkalmával – a részt vevő lelkesítő szolgáltatták.

A német és magyar nyelven folyt alkalmon zökkenőmentesen zajlott a kapcsolatfelvétel és az együtt gondolkodás, köszönhetően elsősorban *Révész Rita* tolmácsolásának – egyházunk oktatási és iskolai osztályának munkatársa egyébként a szakmai szervezésből is orosz-lánrészt vállalt.

Az elért eredményeket reménység szerint sokan láthatják és ellenőrizhetik majd ősszel Nürnbergben, egy-egy bemutató foglalkozás alkalmával.

■ – HOMOKI –

Vetélkedő Kárpátaljáról

A Vereckei-hágón

A szolyvai emlékparkban

Határtalanul gazdagodva

A Deák Téri Evangélikus Gimnázium diákjainak kárpátaljai utazása

► „Nem a Kárpátokon túlról hozzuk vissza, nem az orosz sztyeppéken szedjük össze az osztályt!” – szabja meg a tanár úr erélyesen s persze viccesen a számháború térbeli kereteit. Körülötte gyerekkuncogás. A helyszín a Vereckei-hágó, a jókedvű gyerekek pedig a Deák Téri Evangélikus Gimnázium hetedik osztályos tanulói, akik a *Határtalanul!* program keretében négy napot tölthettek el Kárpátalján. A program lényege, hogy a magyarországi diákok megismerjék az elcsatolt területek történelmét, földrajzi és kulturális kincseit, és hogy testközelből lássák-érezzék, mit jelent kisebbségi létben élni, határon túli magyarnak lenni.

Május 8-án a várakozástól felfokozott hangulatban érkezünk meg Beregszászba. Első utunk az Európa-Magyar Házba vezet. A kárpátaljai magyar művészet és kultúra központjával szolgáló intézményben *Zubánics László* színes előadást tart az Ukránban magyar nyelven megjelenő lapokról, a kisebbségi újságírás helyzetéről. A gyerekek érdeklődéssel lapozgatják a helyi magyar sajtótermékeket.

A szerkesztőségi látogatás után idegenvezetőnkkel nagy sétát teszünk Beregszászban, megállunk *Mikes Kelemen*, *Kölcsey* és *Petőfi* emléktáblájánál, megismerkedünk a város alapításának legendájával.

A diákok figyelmesen hallgatják vezetőnket, hogy aztán másnap vetélkedő keretében sikerrel adjanak számot frissen szerzett tudásukról. Kora este Balazséron foglaljuk el a szállásunkat, amely a *Pogány* család volt kastélya, ma református konferencia-központ. A vacsora után a templomban találkozunk a balazséri református gyülekezet ifjúságával és *Nagy Szabolcs* tisztelettel.

Kezdetben mindkét diákcsoport megilletődött, de hamarosan felcsendülnek a mindannyiuk által ismert egyházi dalok, és a gitárszóval kísért közös éneklés megnyitja a lelkeket, oldja a kezdeti gátlásokat. Rövidesen olyan nyitottsággal és szeretettel beszélgetnek a gyerekek, mintha régóta ismernék egymást, mintha iskolatársak lennének: záporoznak a kérdések, s kipirult arccal figyelnek a válaszokra.

A budapesti diákok egy-egy könyvet ajándékoznak balazséri társaiknak. Egy helyi kislány olyan boldog, hogy mindenkivel aláírta frissen kapott olvasnivalóját. A kapcsolat itt nem szakad meg: a balazséri gyerekekkel még két estét töltenek diákjaink.

A turulmadaras Rákóczi-emlékoszlopot Tiszaújlakon koszorúzzuk meg

a második napon. Innen Nagyszőlőse, a Perényi-kastélyhoz indulunk. A kastélyparkban tett séta után Huszt felé vesszük az utunk, ahol gyalog megyünk fel a legendás váromhoz. Fent csodás múltidézésre kerül sor: az osztály együtt szavalja *Huszt* című versét.

„Olyan jó érzés volt ott állni, ahol Kölcsey is járt, és vele egy kis időre összekapcsolódnai” – idézte fel egy kislány a Huszton átélteket. S ezzel ki is mondta kirándulásunk legfőbb célját és motívumát: az összekapcsolódást. Összekapcsolódnai az elszakított országrészekkel, az ott élt-járt magyar történelmi és irodalmi nagyságokkal, a határon túli magyar fiatalokkal.

Hasonló program keretében tavaly jártak már a gyerekek Rimaszombatban és Bátánk, így össze tudják hasonlítani, hogy mit jelent a magyarságnak a kisebbségi lét a Felvidéken és Kárpátalján. Ez utóbbi helyen az volt a benyomásuk, hogy a magyarok nagyon nyitottak, kedvesek, és örülnek a magyar szónak. Szomorúan állapították meg azonban, hogy nagy szegénységben élnek.

Második napunk vetélkedővel zárul: a pesti diákok a balazséri gyerekekkel kiegészült csapatokban oldják meg lelkesen az addig látottakra és hallottakra vonatkozó feladatokat.

Szinte végig a szabadban töltjük a harmadik napunkat, nem is akármilyen „díszletek” között. Első állomásként Munkács várában időzünk, felfedezzük számos zezugát, kiállításon ismerkedünk a történetével.

Munkácsot elhagyva – útban a Vereckei-hágó felé – megállunk Szolyván, a gulágra elhurcolt ezrek emlékparkjánál. A gyerekek némán olvasák az odavesztett magyarok neveit, tudják-értik, ami történt. Az emlékparkban koszorúzzunk, *Szózatot*

éneklünk, és imádkozunk az áldozatok lelkéért. Látogatásunk végén az egyik kislány megkondítja a park kápolnájának lélekharangját.

Délután már visz minket fel az út – „a kigyó bőre” – a Vereckei-hágóra. A látvány csodaszép, a lelkekre gyakorolt hatás erős. Az emlékmű megkoszorúzása után hosszasan időzünk a hegyen, szívjuk magunkba a hely varázsos hangulatát. „Ez itt egy végtelen történet kezdete.” „Büszke vagyok arra, hogy ez valaha az ország része volt.” „Szívesen visszajönnék ide túrázni is” – halljuk a gyerekek boldog kommentárjait.

Utolsó napunkon ellátogatunk a balazséri óvodába, ahol diákjaink ruhákat és plüssállatokat ajándékoznak a kisgyerekeknek, majd játszanak is velük. Itt megint tapintható a szeretet; a gyerekek elrészényülnek a balazséri apróságok társaságában. Megható látni, ahogy a legnagyobb kópék is fivéri gyengédséggel énekelnek, mutatgatnak a megszeppent csöpp-ségeknél.

Végül a beregszászi Kossuth Lajos Középiskolába indulunk, ahova könyvcsoomagokat és egyéni könyvajándékokat viszünk. Az ismerkedés után felkerekedik a két diákcsoport, és a közeli sportpályán nagy lelkesedéssel játszanak foci- és kézilabda-meccset. Délidőben elbúcsúzzunk beregszászi vendéglátóinktól: indulnunk kell vissza, Budapestre.

A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.-nek benyújtott pályázat, annak megvalósítása és utóélete kerek egészet alkot: a gyerekek egy projekt napon meghívott vendégek segítségével kaptak sokrétű képet az úti célról. A helyszínen önfeláldozóan és nyitottan fogadták be az új élményeket. Egy héttel a megérkezés után pedig képekkel, videókkal tarkított, informatív élménybeszámolót tartottak a gimnázium diákjainak és tanárainak.

A gyerekek nevében is köszönet illeti *Tóth Katalin* tanárnőt, aki nem kis munkával elkészítette a nyertes pályázatot, megszervezte és lankadatlan lelkesedéssel „levezenyelte” a kárpátaljai utazást. Ez a négy nap meghatározó élmény volt. Ezeket a napokat a gyerekek magukban továbbviszik, s ha eljön az ideje, tovább is adják.

■ MONOSTORI ÁGNES

HIRDETÉS

Teológiai pályázat

A *Fraternitás Lelkészei* Egyesület, a *Magyarországi Luther Szövetség* és az *Ordass Lajos Alapítvány* teológiai pályázatot hirdet a lutheri teológia jobb megismerése, valamint *Ordass Lajos* mártírsorsú püspök életművének teljesebb feltárása céljából.

A pályamű címe: *Illúziók és realitások – A politikai változások teológiai értékelése Ordass Lajos ígérethirdetéseiben és egyéb írásaiban a második püspöksége idején*. A pályázat terjedelme: 40–60 oldal (jegyzetek nélkül, dupla sortávolsággal).

A pályázat jelíggel. Kérjük a pályázókat, hogy munkájukhoz mellékeljenek egy zárt borítékot, amely tartalmazza a jelíggel, a nevüket, címüket és a telefonszámukat.

A pályaműveket 2012. szeptember 15-ig várjuk két példányban a *Fraternitás Lelkészei* Egyesület címe: *Evangelikus Lelkészi Hivatal*, 8200 Veszprém, Kossuth u. 4.

Az elbírálás tervezett határideje: 2012. október 31.

A legjobb pályamunkák díja: I. helyezett 100 000 Ft, II. helyezett 80 000 Ft, III. helyezett 60 000 Ft.

FIZESSEN ELŐ
LAPUNKRA!

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Olvassa az Evangelikus Élet digitális változatát!
Válogasson az első magyar platformfüggetlen online újságstand kínálatából, olvasson számítógépen, táblagépen vagy okostelefonon!

www.digitalstand.hu
Csatlakozzon hozzánk a Facebookon is!

Zinzendorf gróf öröksége

▶ Háromszázötvenkét évvel ezelőtt, 1700. május 26-án született a sokat kritizált és dicsért gróf Ludwig Zinzendorf (megh. 1760. május 9.), az európai pietizmus egyik nagy alakja. Élete is érdekes volna: hogyan lett a grófból „püspök”, a lutheránus egyházhoz hajló egyházának vezetője. Emelkezésünkben most mégse az életét idézzük, hanem gondolkozzunk el azon, mit hagyott ő és gyülekezete a mi nemzedékünkre! Mi az, ami a mai napig érvényes szolgálatából, gondolkodásából és munkájából?

■ D. KEVEHÁZI LÁSZLÓ

„Nem tudok közösség nélküli keresztvényt elképzelni” – vallotta Zinzendorf. Mai „elidegenedett” világunkban érdemes erre is felfigyelni.

„Miután Európa kontinentális részén Luther látásai a halálát követő évtizedekben formulákká merevedtek, a pietisták (a nevük egyeseket jelent) hozták el a szellemi megújulás következő hullámát. Ők újra hangsúlyozni kezdték a bibliai újjászületés, a személyes hit és a hatékony misszió fontosságát.

A már a mozgalom harmadik generációjához tartozó Nikolaus Ludwig von Zinzendorfgrof befogadta Eu-

rópa protestáns vallási üldözöttjeit. A birtokán menedéket kereső csoportok között voltak Husz János szellemi örökösei, a morva testvérek is, akikre 1727 augusztusában leszállt a Szent Szellem. Röviddel később megkezdtek egy imaláncot, amely a nap huszonnégy órájában száz éven át tartott! A morva testvérek rendkívüli áldozatkészséggel hirdették az evangéliumot a világ távoli tájain is, és hitük közvetlenül befolyásolta a metodizmus alapítójának, John Wesleynek a gondolkodását is” – olvassuk egy ébredéstörténetes tollából.

A mozgalmat sokan azzal vádolták, hogy zárt és kis közösségeket alapítanak, és ebben van is igazság. Csakhogy éppen azt kell meglátnunk, hogy Zinzendorf és népe alapvetően nyitott és befogadó volt.

ZINZENDORF, NIKOLAUS LUDWIG GRAF VON (1700, Drezda – 1760, Herrnhut): német lutheránus teológus, a pietista mozgalom herrenhuti irányzatának vezető alakja. 1710-től Halléban, az A. H. Francke irányítása alatt álló pietista iskolában tanult, majd pedig jogot hallgatott Wittenberg egyetemén.

1722-ben a birtokán Herrnhut néven alapított pietista közösségben telepítette le a hazájukból elűzött Morva Testvérek közösség tagjainak egy csoportját, amelyből Ph. J. Spener *ecclesiola in ecclesia* gondolata szellemében ökumenikus irányultságú ima- és életközösséget szervezett. 1734-től Zinzendorf maga volt ennek a közösségnek a lelkésze, később püspöke, és ezt az egyre nagyobb hírnévre jutó, de a lutheránus egyházzal egységben maradó mozgalmat egészen haláláig irányította. Követői közös életének megszervezésekor nagy jelentőséget tulajdonított a nevelésnek, a liturgikus és köznapi együttlétnék, de jelentősnek tartotta a más meggyőződésen lévőekkel, a külvilággal szembeni toleranciát is.

Teológiájában Zinzendorf Krisztus főségének gondolatából és a hívek úrvacsorai asztalközösségéből indult ki; elvetette a rajongás és a misztika minden formáját, a pietisták által képviselt megszentelődéssel pedig Luther keresztteológiáját állította szembe, amelyet a Krisztus sebeiéről és véréről kidolgozott érzelleteológiájával egészített ki. A herrenhuti közösség lelkesége, különösen pedig a bibliai nevelésről vallott elvei a felvilágosodás és a romantika korszakában is meghatározó jelentőségű mintának és modellnek bizonyultak szinte az egész protestáns világban.

▶ Forrás: Az MTA Filozófiai Kutatóintézetének akadémiai-filozófiai nyitott egyeteme – teológia szak – lexikon

Ahogy a protestáns üldözötteket befogadta, az ma is érték, és példát mutat. Később missziói munkájuk árukkodott nyitottságukról, és ez a következő olyan „örökség”, amely elgondolkodásra késztet.

Az európai ébredés „harmadik generációja” élte meg a herrenhuti misszió gyümölcsöző szakaszát. Zinzendorf maga is a misszió elkötelezettje volt. 1731-ben találkozott megkeresztelt eszkimókkal és nyugat-indiai népekkel. Ez lehetett a közvetlen élménye, de biztos, hogy előtte is hallott a misszióról, már Francke asztalánál is. A közvetlen találkozás a szó szoros értelmében megindította.

1733-ban érkeztek herrenhuti misszionáriusok először Grönlandra. Tudomásunk szerint ez volt az első protestáns misszió Európa területén. Grönland után eljutottak a Virgin-szigetekre, Suriname-ba, az afrikai Arany-partra, Észak- és Dél-Amerikába is. Kiemelkedő képviselőjük volt David Zeisberger a delavár indiánok között.

„A morva testvéreknek ebben az időszakban több embert sikerült megtéríteniük, mint a korábbi protestáns misszióknak együttvéve” – írta egy missziótörténetes.

Ennél is lényegesebb, hogy milyen következtetéseket vontak le a munkájukból. Stephen Neill *A keresztény missziók története* című művében (1974, 13.) így foglalja össze a máig is érvényes, nagy missziói tanulságokat:

- Egyház és iskola a missziói munkában is összetartoznak.
- A Bibliát minél előbb le kell fordítani a misszionált nép nyelvére.
- Az evangélium hirdetéséhez elengedhetetlen nemcsak a nép nyelvének, hanem a gondolkodásának a megértése is.
- A misszió célja a személyes megtérés, döntés, életváltozás.
- Az új, megszületett egyháznak papságával és vezetésével minél előbb önállóvá kell lennie.

Minden ponthoz hozzá lehetne fűzni konzekvenciákat. Ehelyett azonban olvassuk a következő mondatokat: „A misszionáriusok általában azt a módszert követték, hogy legfőképpen Isten egzisztenciájáról, tökéletességéről szóltak. Ezért ők elhatározták, hogy Krisztust, mégpedig

mint megfeszítettét prédikálják; ez elérte a hallgatók szívét, és meglepő hatást váltott ki.” Vagyis a herrenhuti munkájával az addigi „teocentrikus” missziót felváltotta a „krisztocentrikus” misszió. Ez az év ilyen szempontból a fordulat éve volt.

Talán el lehet gondolkozni azon: igazán van-e egyház misszió nélkül?

„Apróságának” tűnik, de talán sokan ismerik az adventi, karácsonyi „csillagot”,

Végül már csak a napi bibliaolvasó Útmutatóra emlékeztetek. 1728-ban született meg a gondolat. Egy nap az esti összejövetelen Zinzendorf „igét húzott”, mellétekett egy éneket is, és személyesen adták tovább házról házra. 1731-ben jelent meg először nyomtatásban kis könyvecskéként, napi egy-egy igével és énekekkel.

Tudom, hogy ez vitatható bibliaolvasási módszer. Legalább ilyen nagyszerű, ha valaki elejétől végigolvassa a Bibliát mondjuk évente. Még-

Örökségünknek vallhatjuk még sok más és fontos, komoly énekeivel együtt egyik legkedvesebb „szülőttjét”:

443. Vezess, Jézusunk

2. Adj erős szívet,
Hogy legyünk hívek!
És ha terhet kell viselnünk,
Panaszt mégsem ejt a nyelvünk.
Rögös bár utunk,
Hozzad így jutunk.

3. Sebzett szívünk majd
Mikor felsóhajt,
Vagy ha másért bánat éget,
Adj türelmet, békességet,
Reménnyel teli
Rád tekinteni!

4. Kisérd lépteink
Éltünk végeig,
És ha roskadozva járunk,
Benned támaszt hadd találunk,
Míg csak tart az út,
S mennyben nyitsz kaput!

amelyet bizony nehéz összeállítani, de a belehelyezett villanykörtével valóságos ragyog. Ez sem egyszerűen „szép szokás”. Krisztust, a „tündöklő hajnalcsillagot” hirdeti. Egyszerre emlékeztet az érkező, a megszületett és a visszatérő Krisztusra. Bármit gondolunk is Zinzendorfról, tagadhatatlan, hogy Krisztusát szerető és hirdető ember volt. Érdemes ezt a gondolatot „félretenni” és megőrizni a következő adventig és nagy ünnepünkig, karácsonyig májusban is.

is kétszáznyolcvanegy éve olvassák ma már így világszerte. „A herrenhuti misszió szolgálata, hogy kétszáznyolcvanegy éve olvassák ennek alapján a Bibliát a hitben erősödve, növekedve” – olvasom egy herrenhuti megemlékezésben.

Ez a néhány hevenyészett sor eszmélgető emlékezés szeretett volna lenni.

A szerző nyugalmazott egyháztörténetes

Új egyházelnököt választott a Magyarországi Baptista Egyház

▶ Történelme során 176. országos közgyűlését tartotta április 28-án a Magyarországi Baptista Egyház. A hat egyházkerületből jelen levő 258 küldött egy 260 oldalas, beszámolókat tartalmazó könyvből tájékozódhatott az elmúlt négyéves szolgálati ciklus eseményeiről és a tervekről. Az egyház vezető tisztségviselőinek – az egyházelnöknek, a főtitkárnak és a missziói igazgatónak – szóbeli kiegészítését követően tisztújító szavazásra került sor. A közgyűlés tagjai Papp János lelkipásztort, eddigi missziói igazgatót választották egyházelnökké (képünkön). Az egyház adminisztratív életét irányító főtitkár ismét Mészáros Kornél újpesti lelkipásztort lett.

Az újpesti baptista imaházban megtartott közgyűlésen a lelkipásztorkból és presbiterékből álló öttagú felügyelőbizottságot is megválasztották. Az egyház további tisztségviselői (missziói igazgató, gazdasági igazgató, a szakbizottságok és intézmények vezetői) az országos tanács döntése alapján vehetik át megbízatásukat.

Példaértékű volt, ahogyan dr. Mészáros Kálmán leköszönő egyházelnök üdvözölte utódját. Papp János május 15-én foglalta el hivatalát; az új egyházi tisztségviselők beiktatása június 3-

án, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel lesz az Újpesti Baptista Gyülekezet imaházában (IV., Kassai u. 26.) népes gyülekezet és a testvéregyházak vezetőinek jelenlétében.

Papp János, a baptista egyház új elnöke 1967-ben született Siklóson. 1978-ban lett tagja a baptista egyháznak bemenítés (kereszttség) által. Általános és középiskoláit Pécsen végezte. 1987-ben kezdte meg tanulmányait a Baptista Teológiai Akadémián. 1989-ben házassodott meg, felesége dr. Bósz Csilla jogtanácsos; két leány-

gyermekük van. 1991-ben avatták fel lelkipásztorrá Győrben, ahol aktív lelkipásztori és gyülekezetplántálói munkába kezdett. Hét gyülekezet indulása fűződik nevéhez. Munkatársai segítségével Mosonmagyaróváron, Pápán, Kőszegen, Szombathelyen, Zalaegerszegen indult missziójuk nyomán ma mindezek a helyeken élő baptista gyülekezetek működnek, Sopronban pedig a korábbi német ajkú gyülekezetet aktívizálódtott magyar baptista fiataloknak köszönhetően.

A rendszerváltozás után megalakult Magyarországi Baptista Országos Ifjúsági Szövetsége, amelynek Papp János a főtitkára volt. Az egyház országos tanácsa 2000-ben nevezte ki missziói titkárrá, majd igazgatóvá. Nevéhez fűződik a baptista egyház missziói stratégiájának kidolgozása. Közgyeházi tisztségeinek sorában vezetője volt az egyház misszióbizottságának, főszerzője 2006-ban a magyar baptisták Debrecenben tartott harmadik világtalálko-

zójának, és ugyancsak főszerzője a rövidesen, június 1–3. között tartandó Reménység fesztiválnak.

Papp János nemzetközi megbízatásai között említendő, hogy titkára a Magyar Baptista Világszövetségének, tagja az Európai Baptista Misszió

végrehajtó bizottságának, valamint a Baptista Világszövetség Missziói és Evangélicációs Bizottságának. Tagja az Evangéliumi Aliansz válságtámogatójának, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa több bizottságának, valamint a Baptista Teológiai Akadémia igazgatótanácsának.

A baptisták új elnöke, Papp János a választási eredmény kihirdetését követően megköszönte a közgyűlés bizalmát, majd programbeszédében jelezte, hogy nem irányváltást, hanem sebesgyógyulást kíván elérni az egyház életében. A közgyűlés tagjai pedig kifejezték, hogy egy jól szervezett egyházi munkában támogatni kívánják az újonnan megválasztott egyházelnököt.

■ MAROSI NAGY LAJOS, a Magyarországi Baptista Egyház Presbiteri Tanácsának elnöke

Német melléklet –

Szerkesztő
HOLGER MANKE

20 éve együtt az úton

A bajor–magyar partnerkapcsolat jubileumára

Bajor–magyar kaleidoszkóp

A német oldal ezúttal túllépte a kereteit. De ennek talán szimbolikus ereje is van éppen most, pünkösdkor. A Szentlélek hitre juttat embereket, erősíti őket a hitükben – és közösséget teremt az emberek között. És nemritkán megtörténik az is, hogy határok győzhetnek le.

Bajor–magyar testvérkapcsolatunk jó példája a nyelvi, kulturális és mentalitásbeli határok átlépésének. A német oldal – amely az *Evangelikus Élet* e számában éppen ebből a bajor–magyar testvérkapcsolatból kíván ízelítőt adni, megkísérli érzékeltetni, hogy mi a sava-borsa egyházaink közösségének – szintén határokat lépett túl, mégpedig „egydalúságának” megszokott határait.

A rövid írások sokféleképpen szemléltetik, mit is jelent a testvérkapcsolat. Az egyházi vezetőség tagjai éppen úgy tollat ragadtak, mint bajor és magyar gyülekezeti tagok, akik a testvérkapcsolatot gazdagodásként élték meg. Így állt össze egy kaleidoszkópszerű kép, amely felmutatja a bajor–magyar kapcsolatok teljességének különböző színeit és árnyalatait.

Az a testvérkapcsolat ugyanis, amelynek első szerződését *D. dr. Harmati Béla* püspök és *D. dr. Johannes Hanselmann* püspök húsz évvel ezelőtt hivatalosan aláírta, élettel telt meg. Gyülekezetek és iskolák, diakóniai intézmények, óvodák és más egyházi oktatási intézmények között létrejött kapcsolatok kötik össze és gazdagítják a bajor és a magyar evangélikusokat.

Egy jubileum arra is készlet, hogy visszatekintsünk arra az időre, amikor az egyházaink közötti kapcsolatok hivatalos „karaktert” kaptak.

Látni kell, hogy kezdetben úgy gondoskodott a bajor egyház a magyar testvérekről,

mint keresztszülő a keresztyermekéről. A bajorok sok gyakorlati tudással támogatták magyar testvéreiket. A kórházi betegek és a fogvatartottak lelkigondozásában volt mit tanulni a bajoroktól, akik ezeken a területeken gazdag tapasztalatokkal rendelkeztek. Azt sem szabad elfelejteni, hogy anyagi segítség is érkezett bajor kézből. Gondoljunk csak az addig használatban lévő modelleknel jóval „télállóbb” személygépkocsikra a magyar lelkészek számára vagy új templomok építésére... Mindez fontos, mégis bizonyos szempontból egyirányú út volt.

A testvérkapcsolat azt is jelenti, hogy közösen járjuk útjainkat. Nem véletlenül lett idei jubileumunk mottója: „20 éve együtt az úton”. És évtizedeken át járva a közös utakat természetesen változnak az idők – benne mi is –, és változik a közösség arculata is. Így felmerül a kérdés, mennyire vagyunk képesek egyenlő partnerekként megélni egy testvérkapcsolatot. Tehát nemcsak az a kérdés, hogy mi bajorokként mit adhatunk magyar testvéreinknek gazdag tudásunkból, hanem éppen arra kell tekintetünk fordítanunk, hogy mennyi mindenben tanulhatunk tőlük.

Ez azt kívánja meg, hogy ne úgy viselkedjünk, mintha mi már szinte mindent pontosan tudnánk, és csak tanácsokat kellene osztogatnunk. Ha ezt a mentalitást magunkénak érezzük, és tudjuk, hogy nekünk is vannak hiányosságaink, akkor könnyebb nyitott szemmel és szívvel meglátni, hogyan élnek meg a magyar evangélikusok hitüket, hogyan élnek életüket.

Csak két példa. Sok magyar gyülekezetben az ifjúsági munka azért is élettel, mert a lelkészek a konfirmáció után ifjúsá-

gi órákkal és táborokkal igyekeznek egyben tartani az ifjúságot. Ennek köszönhető, hogy a fiatalok nem veszítik el olyan könnyen gyülekezeti gyökereiket. Bajorországban az ifimunka sok esetben kisiklik a lelkészek kezéből. Talán ez értékrend kérdése is?

A fiatal, házassalandó párok esztésére való felkészítése is intenzívebb Magyarországon. Sok helyütt többször is találkoznak a lelkéssel, olykor fészkek körök formájában. Ez tovább építi a fiatalok és a gyülekezet közösségét. Úgy tűnik, mintha Magyarországon sokkal nagyobb esély lenne a fiatal párokkal életük fontos kérdéseiről a hit fényében beszélgetni és így megnyerni őket a gyülekezeti élet számára. Ez persze kevésbé működik, ha – mint néhány helyen Bajorországban – egyetlen találkozó áll a felkészítés, és főleg az esketésen elhangzó énekekről, valamint a technikai kérdésekről esik szó. Marad a kérdés: hol legyen a hangsúly? Ebben is segíthet a testvérkapcsolat.

Közösen úton lenni egy testvérkapcsolatban – ez azt is jelenti, hogy egymástól tanulunk, hogy egymást gazdagítjuk és komolyan vesszük. Ezenkívül azt is jelenti, hogy két évtized után is ápolni kell, elevenen kell tartani a kapcsolatot. És nem utolsósorban állandó törekvést is jelent arra, hogy egyenlőként találkozzunk.

A termőföld a gyümölcsöző jövőhöz egészen biztosan készen áll. Ezt mutatják a német oldalon megszólaló „hangok” is, amelyek nem csak a testvérkapcsolat sokszínűségéről tanúskodnak. Minden rövidke hozzászólásban a bennünket összefonó kötelékek

értékesnek tartása érződik. Hogy az ember több száz kilométerre hazájától is otthonra találhat. Otthonra, hiszen ott is lehet találkozni evangélikusokkal,

akik nemcsak partnerekké, hanem barátokká is válnak. Otthonra, mert az ember rájön, hogy Jézus Krisztus egyháza másképpen – és talán intenzívebben – élhető és tapasztalható meg, ha a hazai tájaktól messze kerülünk, és a közös hitben testvérekre találunk. Minden különbözőségünk ellenére – mélyen összetartozunk.

A német oldalon megjelent írások természetesen nem tudnak teljes képet adni arról, hogy tulajdonképpen mi testvérkapcsolatunk legfőbb értéke. Hogy ezt jobban és igazán megérthessük, talán szükség van a bajorok és magyarok közösségének személyes meg tapasztalására. Ez történik egy-egy bajor–magyar gyülekezet testvérkapcsolatában. És ezt tesszük, amikor összel találkozunk Nürnbergben, hogy a mögöttünk álló két évtizedet ünnepezzük, és hogy a közös jövőbe vezető hidakat tovább építsük.

■ HOLGER MANKE

Die Partnerschaft der lutherischen Kirchen in Ungarn und Bayern ist die intensivste Beziehung, die die Evangelisch-Lutherische Kirche in Bayern zur Zeit lebt. Auf allen Ebenen der Kirche und mit sehr vielen Einrichtungen gibt es einen intensiven Austausch und vertrauensvolle Beziehungen. Auch auf der Ebene der Kirchenleitungen helfen die kontinuierlichen Treffen unser Verständnis füreinander zu vertiefen und so voneinander zu lernen. Außerdem ist die Partnerschaft mit der lutherischen Kirche in Ungarn eine große Hilfe für die Gemeinschaft Evangelischer Kirchen in Europa (GEKE), die auf der Basis der Leuenberger Konkordie besteht. Hier ist unsere Partnerschaft eine Konkretisierung dieser Kirchengemeinschaft unter den evangelischen Kirchen in Europa und gleichzeitig eine Möglichkeit die bestehende Gemeinschaft exemplarisch zu vertiefen.

Oberkirchenrat Michael Martin, München

Die Partnerschaft mit Bayern ist die lebendigste, farbigste und am besten organisierte Verbindung unserer Kirche und hat sich auf die Zusammenarbeit zwischen Gemeinden, Bildungs- und diakonischen Einrichtungen ausgeweitet. In zwei Jahrzehnten ist schon langsam eine Generation in unserer Kirche so angewachsen, dass die Verbindung mit Bayern ein bereichernder Teil des alltäglichen Lebens und Dienstes unserer Kirche ist. Wir haben beim Treffen in Nürnberg, das ein wahres Freudenfest, ein „Erntefest“ sein wird, für vieles und viele Dank zu sagen!

Leitender Bischof Péter Gáncs, Budapest

Die Partnerschaft zwischen Bayern und Ungarn ist für mich zu einer echten Freundschaft geworden.

Regelmäßig begegnen wir einander, denn in über zehn Jahren haben sich eine Fülle von Projekten entwickelt, die koordiniert und betreut sein wollen. Ich bin dankbar für die engen Beziehungen zur Kirchenleitung und die Offenheit, in der wir uns begegnen. Klára Tarr ist als Leiterin des Außenamtes eine Säule der Partnerschaft und jederzeit ansprechbar, wenn es um Koordination oder die Organisation von Besuchen geht. Zwischen den Schulen steht immer mehr im Vordergrund, was die Partner bewegt. In Kindergärten tauschen wir uns über religionspädagogische Konzepte aus und in den Partnerschaften der Diakonie erleben wir die Herausforderungen von Armut und Alter. Dabei verbindet uns die Begegnung und die Feier des Gottesdienstes, die Ausdruck dafür ist, dass Gottes Geist unsere Partnerschaft verbindet.

Kirchenrat Ulrich Zenker, München

► Vor zwei Jahrzehnten unterzeichneten Bischof D. Dr. Béla Harmati und Bischof D. Dr. Johannes Hanselmann die erste bayerisch-ungarische Partnerschaftsvereinbarung. Dieser Vertrag hat vieles bewegt und auf den Weg gebracht: Heute verbindet beide Kirchen eine herzliche Partnerschaft, an denen viele Menschen Anteil haben. Grund genug, die Partnerschaft im Oktober in Nürnberg zu feiern – das Thema Weg und Bewegung liegt dabei nahe. Doch was macht die Verbindung zwischen unseren Kirchen eigentlich so besonders? Worin liegt der Wert der bayerisch-ungarischen Partnerschaft? Einige Menschen, die die Verbindung in verschiedenen Bereichen aktiv mitgestalten, haben diese Frage beantwortet.

■ HOLGER MANKE

Die Verbindung zwischen Ungarn und Deutschland spiegelt sich für mich in der politischen Geschichte Europas aber auch in der persönlichen Familiengeschichte von vielen von uns – auch in meiner. Ein Bewusstsein entwickeln für diese Jahrhunderte alte, schicksalhafte Verknüpfung zwischen Bayern und Ungarn und sich dadurch verwurzelt fühlen in der Mitte Europas – das bedeutet für mich diese Partnerschaft. Daher finde ich es schön und wichtig für unsere Schüler und Schülerinnen in Budapest und in Nürnberg sich gegenseitig kennen zu lernen und Freundschaften zu knüpfen.

Tanja Döhler, Wilhelm-Löhe-Schule Nürnberg

Die bayerisch-ungarische Partnerschaft ist für mich von großer Bedeutung, da sich diese Partnerschaft in zwanzig Jahren zu einer „Partnerschaft auf Augenhöhe“ entwickelt hat. In vielen Bereichen ist die Partnerschaft gewachsen und selbstständig geworden. Wertvoll ist auch, dass diese Partnerschaft Jahr für Jahr mit Leben erfüllt wird. Die Partnerschaft zwischen der Evangelisch-Lutherischen Kirche in Bayern und der Evangelisch-Lutherischen Kirche in Ungarn ist eine Bereicherung für beide Kirchen.

Herbert Höglmeier, Kirchengemeinde Schrobenhausen

- Deutsche Anlage

Redakteur
HOLGER MANKE

20 Jahre gemeinsam in BeWEGung

Zum Jubiläum der bayerisch-ungarischen Partnerschaft

Die bayerisch-ungarische Partnerschaft – das sind für mich in erster Linie Menschen. Namen wie Ulrich Zenker, Michael Martin, Claudia Duncern, Christof Hechtel, Dörte und Herbert Höglmeier, Fritz Blanz, Holger Manke und ich könnte hier noch viele, viele Namen nennen. Partnerschaft, das auf ungarisch als „Geschwisterschaft“ bezeichnet wird, bedeutet immer Begegnungen. Dass sich Menschen begegnen, die von der gleichen Person bewegt, nämlich von unserem gemeinsamen Herrn, etwas gemeinsam tun. Partnerschaft ist anders ausgedrückt die Kettenbrücke, die Dobos-Torte, die „Partnerschaftstür“ von Schrobenhausen, die Katharina-von-Bora Straße in München und ebenso Stefan und Gisela. Wir gehören zusammen.

Dr. Klára Tarr-Cselovszky, Außenamt der ELKU, Budapest

Ich muss gestehen, dass ich vor zwanzig Jahren vor dem ersten Besuch einer evangelischen Delegation aus Pyrbaum, der Partnergemeinde von Csákvár, Angst hatte: „Jetzt kommen die tüchtigen, präzisen Deutschen. Und wir sprechen kaum ihre Sprache.“ Doch brachte der Besuch rasch positive Erlebnisse, da wir so offenerzige, gut gelaunte Menschen kennenlernen konnten. Dadurch wurden nicht nur sprachliche Hürden, sondern auch Grenzen zwischen Generationen und Nationen eingerissen. Unsere Partnerschaft hat sich immer mehr erweitert und wurde bunter: Unsere Chöre und auch unsere Jugendlichen treffen sich jährlich. Das bedeutet – außer Arbeit und mancher Organisation – auch, dass ausnahmslos jedes Treffen unsere Freundschaft vertieft.

Tamás Mészáros, Kirchengemeinde Csákvár

Die Partnerschaft bedeutet für mich lebendiges Miteinander, herzliches Beisammensein, fachliche Gespräche als Beitrag zu einem gemeinsamen Bildungsverständnis, Stärkung des Glaubens und des evangelischen Profils in der Arbeit mit Kindern. Ihr besonderer Wert zeigt sich in der Begegnung „auf Augenhöhe“, dem wertschätzenden Umgang, den theologischen Diskursen sowie den religionspädagogischen Aspekten im Hinblick auf Bildung in evangelischer Verantwortung, dem Einblick in die Lebenswelt des anderen und einem von Vertrauen geprägten Austausch. Ich bin dankbar, die Partnerschaftsarbeit begleiten zu dürfen und freue mich auf weitere Begegnungen.

Sigrid Schmidts, Evang. KiTa-Verband Bayern, Augsburg

Es gibt wohl wenig Partnerschaften in unserer bayerischen Landeskirche, die eine solch große Vielfalt aufzeigen. Gemeinden, Chöre, Schulen, Kindergärten und natürlich auch die Diakonie. Das ist schon beeindruckend. Die Begegnungen mit unseren Geschwistern ist von vertrauensvoller Offenheit geprägt.

In den diakonischen Partnerschaften spielten gemeinsame Themen, wie Menschen im Alter, Menschen mit Behinderung oder die Versorgung von Menschen in Armut und Not eine Rolle. Der fachliche Austausch ist aufgrund der unterschiedlichen Erfahrungen von Begegnungen auf Augenhöhe geprägt. Mir persönlich macht die Arbeit sehr viel Spaß.

Fritz Blanz, Diakonisches Werk Bayern, Nürnberg

Es gab eine Zeit, da hatte ich praktisch zu allen an der Ungarn-Partnerschaft beteiligten Einrichtungen und Institutionen Kontakt und kannte wohl auch den Großteil der in der Partnerschaft engagierten Menschen. Das war Mitte der 90er Jahre. Heute ist die Ungarn-Partnerschaft ein breit gefächertes Netzwerk mit zum Teil hoch spezialisierter fachlicher Zusammenarbeit etwa auf dem Gebiet der Diakonie, von Schulen oder Kindergärten. Seit meiner Zeit als Pfarrer in Budapest 1990/91 war ich jedes Jahr mindestens einmal in Ungarn. Inzwischen sind es Besuche bei Freunden, und es ist für mich jedes Mal ein Höhepunkt im Jahr. Mein Lieblingsdessert, Somlói Galuska, kann ich inzwischen auch in Franken selbst zubereiten. Aber in Ungarn schmeckt es immer noch ein bisschen besser.

Pfarrer Christof Hechtel, Gottesdienstinstitut, Nürnberg

Bis ins Jahr 1983 reichen die Anfänge der Partnerschaft zwischen der Budapester Burggemeinde und der Nürnberger Gemeinde St. Sebald zurück. Gastfreundschaft brachte die Initialzündung: In jenem Lutherjahr beherbergten

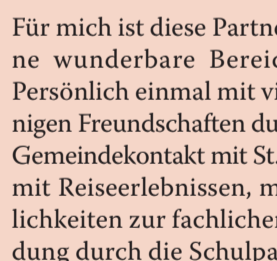
Budapester einige Besucher aus Nürnberg in ihren Wohnungen – und umgekehrt. Aus persönlichen Begegnungen erwuchs die Partnerschaft von St. Sebald für die Budavár-Gemeinde. Auch Jugendliche begannen, sich gegenseitig zu besuchen, Kirchenvorsteher, Presbyter und Pfarrer. Der Fall des Eisernen Vorhangs und die Grenzöffnung erleichterten und intensivierten das Hin und Her, zumal es in beiden Gemeinden „Motoren“ gab, die zahlreiche Jugendbegegnungen organisierten. Die jungen Leute erlebten die Normalität des Alltags in den Familien und den Gemeinden in Budapest und Nürnberg: Sie entwickelten „Heimatgefühle“ am jeweils anderen Ort. Einige Deutsche begannen Ungarisch zu lernen. Ehen wurden geschlossen, mittlerweile auch Kinder geboren! Wir danken Gott für seinen Segen in der Vergangenheit und bitten ihn darum, dass die Partnerschaft – auch wenn sie sich in neuen Formen entwickelt – weiter reiche Früchte trägt.

Pfarrer Gerhard Schorr, Kirchengemeinde Nürnberg-St. Sebald

Den Wert der bayerisch-ungarischen Partnerschaft sehe ich darin, dass der gemeinsame Glaube an Christus ausreicht, um Menschen, die verschiedenen Kulturen angehören und unter verschiedenen Umständen leben, zusammenzubringen und sie zu Freunden zu machen. So groß ist Christi Macht im Kreise derer, die an ihn glauben! Wir überwinden Vorurteile, Sprach- und Kulturgrenzen sowie Auffassungsunterschiede, um einander – als Menschen und als Geschöpfe Gottes – besser zu verstehen. Dies kann ein wunderbares und erhebendes Erlebnis sein. Wir haben bisher vielerlei Geschenke von unseren bayerischen Geschwistern erhalten, zum Beispiel Offenheit, Gründlichkeit, Humor, gute Laune, Fürsorge – eine ehrliche geschwisterliche Gemeinschaft. Dank dafür! Jedes Treffen ist eine Freude, jede gemeinsame Unternehmung eine interessante Herausforderung. Und alle Gefühle, die wir teilen, – Freude oder Leid – und Gesten der Akzeptanz erziehen uns und unsere Jugendlichen zu Menschlichkeit und Respekt.

Pfarrer Zoltán Péter, Kirchengemeinde Cegléd

Für mich ist diese Partnerschaft eine wunderbare Bereicherung. Persönlich einmal mit vielen in-nigen Freundschaften durch den Gemeindekontakt mit St. Sebald, mit Reiseerlebnissen, mit Möglichkeiten zur fachlichen Fortbildung durch die Schulpartnerschaften. Auch meiner Schule und meinen Schülern bringt letztere unvergessliche Erfahrungen, sei es ein gemeinsames Chorprojekt oder ein Schüleraustausch. Gott sei Dank dafür!

Anikó Sólyom, Gymnasium am Deák-Platz, Budapest

Partnerschaften zwischen Ländern und Kirchen wachsen aus Kontakten zwischen Menschen, und sie werden ihrerseits Quelle vieler persönlicher Kontakte. Ein Beispiel: Eine Deutschlehrerin aus Budapest sucht Austauschmöglichkeiten für ihre Schüler. Menschen in der Partnergemeinde in Nürnberg tragen den Wunsch weiter. Ein Schulleiter in Franken lässt sich begeistern, stellt sich schließlich für einige Berufsjahre in den Dienst der Partnerschaft. Bald gibt es ein Dutzend Brücken zwischen Schulen, daraus wachsen Begegnungen zwischen Hunderten von Jugendlichen und ihren Lehrkräften. Und ihm selbst bleibt ein neuer Horizont und eine zweite Heimat: Evangelisch und Ungarn.

Dr. Gerhard Pfeiffer, Bobingen

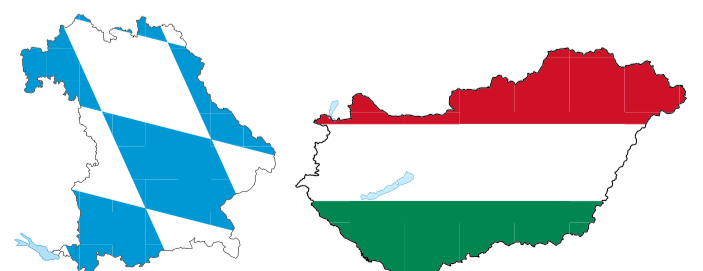
Neue Kontakte, neue Menschen, das Kennenlernen einer anderen Kultur – das ist immer ein unglaubliches Erlebnis. Die Partnerschaft ist besonders wertvoll, da wir, auch wenn wir aus unterschiedlichen Ländern stammen und unterschiedliche Sprachen sprechen, doch ähnlich denken und dadurch schnell Freundschaften knüpfen. Die gemeinsam verbrachte Zeit hilft auch, den Glauben zu vertiefen. Auch für die Gemeinden ist das sehr nützlich: Zu sehen, wie eine andere Gemeinde in einem anderen Land ihre Probleme löst und das gemeindliche Leben aufbaut, kann auch uns selbst hilfreich sein, wie auch das Bibelwort sagt: „Einer trage des andern Last.“ So können Gemeinden in gegenseitiger Hilfe gemeinsam zu Christus unterwegs sein. Sind wir füreinander offen, hören wir aufeinander, so kann diese Verbindung eine unglaubliche Kraft gewinnen.

Csege und Lelle Madocsai, Budapester Burggemeinde

Für mich ist die Partnerschaft wichtig, weil man nette Leute und eine neue Kultur kennenlernt, die man sonst vielleicht nie erleben würde. Es ist schön zu sehen, wie fremde Gruppen einander kennen und schätzen lernen und ganz ungezwungen viel Spaß miteinander haben, aber dabei ihren Glauben nicht vergessen.

Vera Kiesewetter, Kirchengemeinden Ebern/Jesserndorf

Slovenská príloha

Stranu zostavila: HILDA GULÁČIOVÁ-FABULOVÁ

Zoslanie Ducha Svätého

Nie vojenskou mocou, ani silou, ale mojím Duchom hovorí Hospodin mocnosť. (Zachariáš 4,6)

Učiteľ cirkvi. Úloha cirkvi vo svete, do ktorého je aj dnes vyslaná, nie je jednoduchá ani ľahká. Nie div, že sme občas smutní a občas aj plní obav. Náš Pán rozptyľuje naše obavy a smútok. Nenechal Svoju cirkev samu na seba, ale dal jej výborného Učiteľa – Ducha Svätého. Cirkev s Ním nielen smie, ale aj má počítať, má sa Ním nechať poučiť, viesť, spravovať vo všetkej svojej činnosti. V texte sú spomenuté dva vnútorné problémy cirkvi: učenie a vzájomné vzťahy. S učením vždy boli problémy a starosti. Rôzne výklady Písma spôsobujú rozdelenie, nejednosť, tým oslabujú hodnovernosť zvestovania. Pán Ježiš už na začiatku upozorňuje: Nespoliehajte sa na svoju múdrosť,

na svoje výklady, nepresadzujte svoje názory. Nechajte sa viesť Duchom Svätým, On vás naučí všetkému a pripomenie všetko. Dôležité je predovšetkým to, čo hovoril Ježiš. Jediné Písmo je základom učenia cirkvi. Konflikty, rozpory, nejednotnosť v učení je potrebné riešiť na modlitbách. V niektorých veciach, pokiaľ nejde o podstatnej veci, je možné prijať dokonca aj dva či viac názorov. Nemusím nutne presadiť svoju pravdu, môžem žiť aj s bratom, ktorý to vidí ináč. Časom prídeme k spoločnému pohľadu. A tu sme pri druhom spomenutom probléme: sú ním vzájomné vzťahy. Ich základom má byť pokoj, ktorý dáva do srdca a myslí náš Pán. Jeho pokoj, nie pokoj sveta.

DANIELA HORÍNKOVÁ

Prídi, Požehnaný!

Znej Bohu chvála, Bohu sláva skvelá,
z úst cirkvi zaznej hymnus vďačnosti.
Duch Svätý ohňom pozazíhal celá
i srdcia verné mužom dvanástim,
z výsosti zoslaný.

Neohybné pery učil Slova tajom,
zapálil viery, lásky svetlá jasné,
bezbrannú hrstku vysiela k sveta krajom
plamenné semä siaľ, čo nevyhasne,
dar hĺbky poznání.

Osvietil umy, hladné sýtil duše
a putom krvi spájal národy,
nádejou v radosť menil doby krusné,
k slobode ducha dvíhal z poroby
a napľíhal chrám.

Jak niekedy oziaril hlavu Kristovu
za zvukov hromu v rieke Jordáne,
tak svieti, krstí, odvtedy vždy znovu,
dokiaľ sa Božím všetko nestane,
pred mocou zla chráni.

Nuž zlietni, zostaň, holubica biela!
Plamienkom z neba horúcim, prosím,
dnes môjho dotkni sa chladného cela,
rozvlažuj srdce čistotou rosy.
Prídi, Požehnaný!

Poznanie premieňa na osobnú skutočnosť

Vianoce, Veľká noc, Zoslanie Svätého Ducha – to sú tri hlavné okruhy kresťanských sviatkov. Spomedzi nich je zoslanie Svätého Ducha najslabšie zapísané vo všeobecnom vedomí. Je to škoda, lebo poslanstvo tohto sviatku je rovnako závažné a dôležité ako poslanstvo ostatných dvoch. Menšia pozornosť je možno spôsobená tým, že si pri Vianociach a Veľkej noci vieme urobiť celkom konkrétne predstavy o ich obsahu, zatiaľ čo pri svätodušných sviatkoch – tak sa môže zdať – ide o niečo nenázorné, abstraktné, ťažko predstavitelne. Túto situáciu presne opísal Pán Ježiš, keď naznačil, že pôsobenie Ducha sa podobá vetru: „Vietor veje, kam chce, počuješ jeho hlas, ale nevieš, odkiaľ prichádza a kam ide.“ Nedokážeme teoreticky uspokojivo opísať podstatu Svätého Ducha, ale výsledky Jeho pôsobenia sú konkrétne a zvrchované dôležité.

Biblickým podkladom svätodušných sviatkov je v prvom rade správa o zoslaní Svätého Ducha na apoštolov v 2. kapitole Skutkov apoštolov, ale okrem toho množstvo biblických výrokov o tom, čo všetko On koná, ako sa prejavuje v živote jednotlivcov a živote cirkvi ako spoločenstva. Naše poznanie o Svätom Duchu by sa obohatilo, keby sme si vo svojej Biblii nejakou výraznou farbou podčiarkli každú zmienku o ňom.

Vedeli by sme, aké široké je pole Jeho pôsobenia, a zatúžili by sme, aby čím viac z Neho bolo vidno aj na našom živote.

V liste Galatským je zoznam toho, čo apoštol nazýva ovocím Ducha. Ide o vlastnosti, ktoré majú charakterizovať každého skutočného kresťana. Keby stále, neprestajne pôsobili v živote všetkých, ktorí sa hlásia ku kresťanstvu, keby ich pôsobenie bolo vidno na osobnom, individuálnom správaní, keby pôsobili v našich rodinách, ale aj vo všetkých ostatných spoločenstvách, v ktorých sa kresťan pohybuje, bol by to cenný príspevok k ozdraveniu a obohateniu života v spoločnosti. A všetko toto, také dôležité, životne dôležité aj pre nás každodenný život, je odvodené od pôsobenia Svätého Ducha.

Akého rázu je toto pôsobenie? Ide azda o nejaké magické pôsobenie, ktoré by sa dalo dosiahnuť magickými praktikami a ktoré by malo vplyv na človeka bez ohľadu na to, či to chce alebo nechce? To určite nie. Pán Boh berie vážne ľudskú dôstojnosť a slobodu, ktorou On sám obdaril nás ľudí. Svätý Duch určite neláme a neponižuje osobnosť človeka, ale naopak, pomáha jej k skutočnej plnosti a slobode. V jednom liste apoštola Pavla čítame krásne slová: „Kde je Duch Pánov, tam je sloboda.“

Ale ako potom vedie Svätý Duch človeka k tomu, aby sa v ňom pekné

vlastnosti stali fungujúcou skutočnosťou? Čítaním a štúdiom Biblie sa môže každý do podrobnosti zoznámiť s tým, čo je skutočná láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, nežnosť, dobrotivosť, vernosť, krotkosť, zdržanlivosť. Naozaj by sme to mali urobiť, aby sme si osvojili čím presnejšie a podrobnejšie poznanie o tom, ale tieto vlastnosti chápe Sväté Písmo. Lebo láska, radosť, pokoj a všetko to ostatné je niečo celkom iné, keď o tom hovoríme bežným svetským spôsobom, a niečo celkom iné, keď pri týchto úvahách vychádzame zo zvesti Ježiša Krista, z posolstva prorokov a apoštolov. Toto všetko si môžeme a máme osvojiť usilovným štúdiom

– tak si môžeme byť istí, že ona je dielom Svätého Ducha v nás.

Pokoj

Môžeme presne vedieť, čo je pokoj duše. Môžeme naspamäť poznať Ježišovu ponuku pokoja: „Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam: nie ako svet dáva, vám ja dávam. Nech sa vám nermúti srdce a nestrachuje.“ Ale ak tento pokoj skutočne pocítíme a budeme ho nosiť vždy so sebou, a začne z nás žiariť aj do nášho prostredia, tak je to určité dielo Svätého Ducha v nás.

Odpustenie

Môžeme teoreticky vedieť, že druhým ľuďom máme odpúšťať, ak aj nám Pán Boh odpustil a odpúšťa. Ale ak skutočne začneme odpúšťať druhým do srdca, ako to žiada Pán Ježiš Kristus, tak taký vnútorný div v nás môže vykonať jedine Svätý Duch. Toto platí aj o všetkých ostatných veciach, ktoré sa spomínajú v prečítanom zozname ovocia Ducha, ako aj o všetkých ostatných charakteristických znakoch nového kresťanského života, ktoré Biblia uvádza.

Nemali by sme si však myslieť, že sme už dosiahli cieľ svojej cesty, ak vo svojom živote môžeme zaznamenať niektoré prejavy pôsobenia Božieho Ducha. Pred sebou máme nesmierne dlhú cestu duchovného rastu. Kto si

myslí, že už dosiahol všetko, čo bolo treba, ten sa nebezpečne mylí a začína stáť na jednom mieste, začína stagnovať. To patrí medzi tie najhoršie veci, aké sa človeku môžu pripísať. Našou túžbou musí byť, aby sme neprestajne rástli, pokračovali na ceste duchovného a mravného napredovania.

Uvedomili sme si, aké dôležité, nezastupiteľné, nenahraditeľné miesto má pritom Svätý Duch. Pri každom čítaní Svätého Písma – keď si uvedomíme, čo nové cenne by malo byť pridané k nášmu duchovnému profilu mali by sme prosiť o dar Svätého Ducha, aby sa aj to nové poznanie premenilo v nás na našu osobnú skutočnosť.

Taká istá prosba by mala sprevádzať aj každú zvesť na sluhách Božích a pri každom inom stretnutí s posolstvom Božieho slova. Keď vo svojom živote pocítíme tento neprestajný pohyb smerom dopredu, keď sa nás zmocní radosť celkom nového typu z toho, že sa v našom živote objavujú vždy nové prvky kresťanskej existencie, potom pochopíme, aký ohromný význam má aj táto tretia výročná slávnosť cirkevného roku. Prosíme Pána Boha, aby sa aj tohtoročné slávnosti zoslania Svätého Ducha stal osobným, osobne prežitým sviatkom pre každého z nás.

■ JÁN GREŠO
vedúci Katedry NZ EBF

Božia láska

Môžeme presne vedieť, čo znamená, že nás Pán Boh miluje absolútnou láskou a že nás z Jeho rúk nikto nemôže vytrhnúť. Ale ak začneme pocitovať nesmierne radosť z toho, že sme takto milovaní a chránení, ak nás táto radosť bude sprevádzať cez všetky životné situácie, tak je to dielo Svätého Ducha v nás.

Láska k iným

Môžeme presne vedieť, čo znamená milovať druhých ľudí: mať pre nich otvorené srdce, vedieť sa cítiť do ich polohy, vedieť ich pochopiť, a aj robiť konkrétne veci, aby sme im pomohli. Ale ak sa toto poznanie premení na skutočnosť, a my sa naozaj začneme podľa toho správať, každým stretnutím s druhými, tak si môžeme byť istí, že je to dielo Svätého Ducha v nás.

Radosť

Môžeme presne vedieť, čo je kresťanská radosť: že je to radosť z Pána Boha, a to nie iba pre dary, ktoré nám dáva, ale radosť z Neho samého, radosť z toho, že sme Jeho deti a že môžeme na Neho orientovať svoje myšlienky a túžby: radosť z Pána Ježiša Krista, radosť z toho, že v Jeho spoločenstve môže človek cítiť lásku a pokoj. Ale ak sa toto poznanie stane živou skutočnosťou v našom živote a my budeme radosť prežívať vo všetkých situáciách – ešte aj v ťazkostiach a utrpe-

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Búbos pacsirta

Ez a kedves, hegyes bóbitát viselő kismadár eredetileg a sztyeppék és a gyér növényzetű legelők madara volt, ma elsősorban az utak mentén, hodályok, állattartó telepek közelében látjuk, de költ a városokban is. Majd mindenütt megtaláljuk a vidéki benzinkutáknál, ahol a füves részekben szaladgál, de ugyanígy megtelepszik kisvárosi futballpályákon, tereken is. Többnyire jellegzetes hívogatója hívja fel rá a figyelmet.

A párok a költési időn kívül is összetartanak. Ha feléjük közeledünk, először szakadnak, majd lekushadnak, és hívogatójukat hallatva puhán odébb repülnek.

A búbos pacsirta tavasztól őszig rovarokkal, télen gyommagvakkal táplálkozik. Régebben, amikor a falusi utcákon még lovas szekerek jártak, télidőben gyakori látvány volt a „lócitromot” bontogató, az abban talált, félig emésztett magokkal táplálkozó búbos pacsirta.

Ügyesen alkalmazkodik a jelenkor követelményeihez is. A Dinnyés-

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

az alkalmazkodás újabb jeleként –, lapos tetejű házakra költözött.

A tojó egyedül kotlik, párja a közelben énekel, de – ellentétben például a mezei pacsirtával – nemcsak a magasban keringve, hanem kilométerkövön, kerítésoszlopon ülve is dalol. Énekébe nagyon sok utánzást kever.

A párok évente kétszer költenek, egyszerre három-öt fiókát nevelnek.

Pákozod közötti úton figyeltem meg, hogy a közelben fészkelő pár rendszeresen az úttestre járt táplálékért. Alig haladt el egy autó, máris ott termett valamelyikük, hogy a szélvédőről lepergett rovarokat összeszedje.

A pacsirták a talajon költenek, és ez alól a búbos pacsirta sem kivétel. Fészket gondosan elrejt a fű közötti kis mélyedésekben. A városokban azonban, ahol a sok kutya és macska miatt a földön a tojások és a fiókák nem lennének biztonságban –

Ezek tizenegy-tizenhárom nap alatt kelnek ki, körülbelül tíznaposan hagyják el a fészket, és háromhetesen már teljesen önállóak.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Hogy hívták régebben a búbos pacsirtát?
2. Milyen súlyú lehet ez a madár?
3. Hány pár él hazánkban?

3. körtülből két szöveghez pár.
Válaszok: 1. pipiske; 2. 30-40 gramm;

Testvérek a Bibliában

▶ Mostani ötrészes sorozatunkban olyan testvérek történetét elevenítjük fel, akikről az *Ószövetségben* olvashatunk. Mindegyik részhez egy-egy faladat is tartozik. Ezek helyes megfejtéseit összegyűjtve küldjétek el a sorozat befejezése után szerkesztőségünk címére (Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.)! A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.

3.

Jákóbnak összesen tizenkét fia született. Mind közül a legkedvesebb József volt számára, a tizenegyedik. Kicsi korában kényeztette, díszes, cifra ruhákban járatta. József pedig sokat árulkodott testvéreire, ezért a bátyjai nem szerették, és féltékenyek voltak rá.

Kamaszkorában József kétszer is furcsát álmódott: a bátyjai neki szolgálták álmában. Amikor ezt elmesélte nekik, úgy megharagudtak rá, hogy elhatározták, megölik. Végül nem tették meg, hanem egy száraz kútba dobták. Hiába kiabált, jajgatott és kérlelte őket József, nem segítettek rajta. De hogy a halála mégse száradjon a lelkiükön, inkább eladták rabszolgának egy épp arra járó kereskedőkaravánnak. Apjuknak pedig azt mondták otthon, hogy Józsefet egy vadállat tépte szét a mezőn. Jákób nagyon megsiratta szeretett fiát, és öregkoráig gyászolta.

József ez idő alatt Egyiptomban a fáraó egyik főemberének, Potifárnak, a testőrparancsnoknak lett a rabszol-

gája. Potifár nagyon megszerette Józsefet, nemsokára házának a kulcsait is rábízta.

Egy nap azonban Potifárné hamis vádjá miatt József börtönbe került. De az Úr ott is vele volt. Amikor pedig a fáraó álmát is megfejtette, az egyiptomi uralkodó a helyettesének nevezte ki.

Az álom szerint hét esztendeig gazdag és bő termés, utána viszont hét esztendeig tartó éhínség várt a birodalomra. Ezért a fáraó – József javaslatára – nagy gabonarakárokat építtetett, hogy azokból a hét szűk esztendő alatt az emberek kenyérnek való búzát vásárolhassanak. A raktárak felügyeletével a fáraó Józsefet bízta meg.

Az ínséges időkben Jákób fiai is elmentek, hogy gabonát vegyenek. A díszes egyiptomi ruhába öltözött öccsüket persze nem ismerték meg. S ahogy térdre borultak előtte, Józsefnek eszébe jutott egykori álma.

Nem bírta sokáig, hogy a testvérei idegen úrként tekintsenek rá, és egy

GYERMEKVÁR

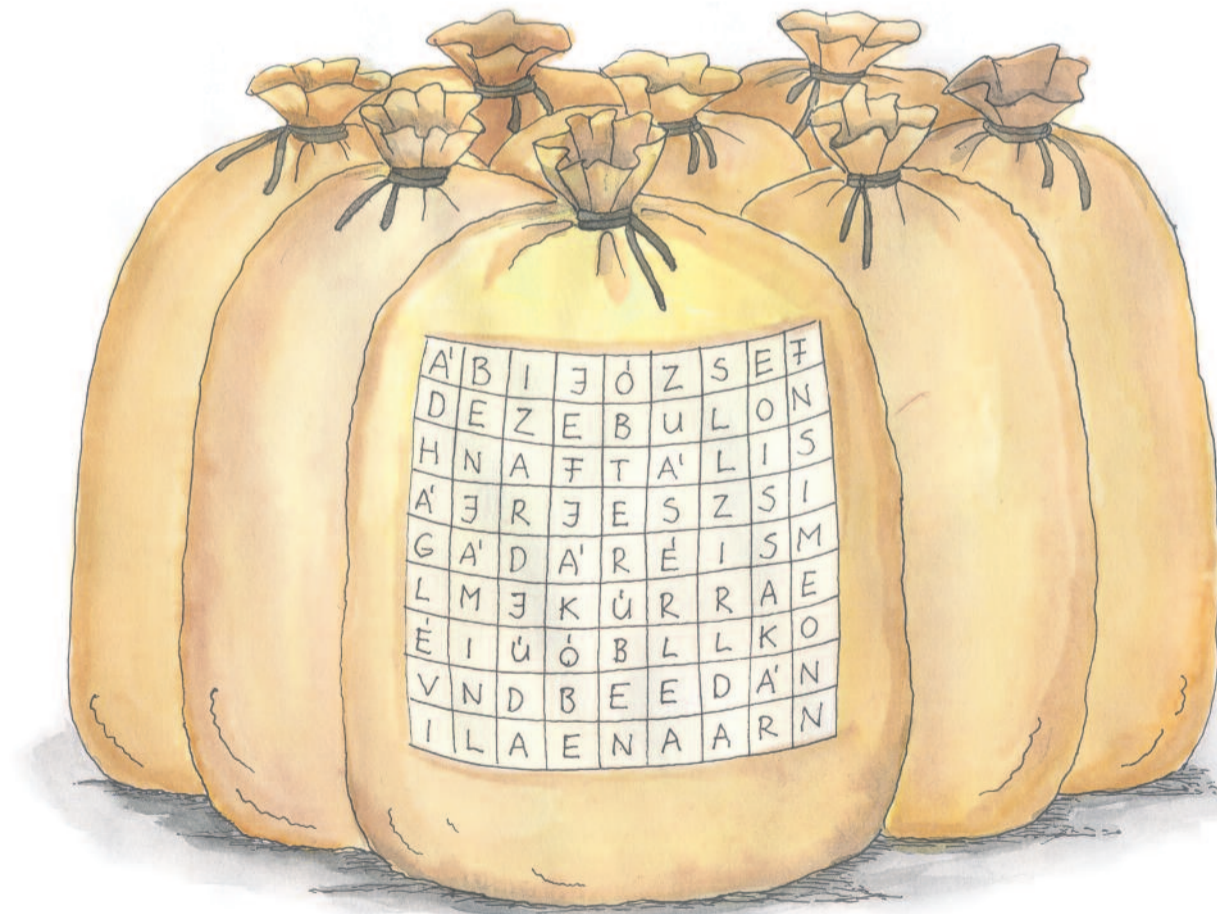

idő múlva felismertette magát – volt is nagy öröm! Az akkor már idős apját is odahozta magához, aki azután egész családjával ott élt József közelében.

Az Isten Józsefet használta fel eszközül Izráel fiainak megmentésére.

Az alábbi betűhálóban Jákóbnak, tizenkét fiának és egyik feleségének a nevét rejtettük el. Függőleges vagy vízszintes irányban haladva keressétek meg és húzzátok ki az itt felsorolt neveket. Egy betű több szóhoz is tartozhat. A megmaradt 15 betűből három másik nevet olvashattok össze: Jákób egyik feleségéét, Jákób lányáét és azt az új nevet, amelyet Jákób az Istennel való tusakodás után az Úrtól kapott. Ezt a három nevet kell beküldenedek.

Rúben Simeon Lévi
Júda Dán Naftáli
Gád Ásér Issakár
Zebulon József
Benjámín Jákób Lea

A házaló becsenget egy lakásba:

- Vegyen fésűt, nadrágszíjat, faze-
kat, szappant, lábtörölőt...
- Nem kell semmi! Mindenem van!
- Akkor vegyen egy imádságos-
könyvet, és adjon hálát belőle az Is-
tennek, hogy mindene van!

Az amerikai felkerül a mennyrország-
ba, és mindenkinek csodálatos hazá-
jával dicsekszik. Egy idős úrnak pél-
dával a Niagara-vízesésről áradozik.
– Hát az is valami? – kérdezi a kis
öreg.

HUMORZSÁK

- Miért, uraságod talán látott már
nagyobb vizet is?
- Meghiszem azt!
- Hát kicsoda ön?
- Nőé a nevem.

A kiránduló eltéved az erdőben, és az épp ott gombászó harangzóval találkozik. Tőle kér segítséget.

- Mondja, kérem, van ebben az er-
dőben turistajelzés, amelynek a segít-
ségével kijutok innen?
- Nincs, de ha felmászik egy fára,
meglátja a templomunk tornyát.
- Kérem, én rövidlátó vagyok.
- Akkor majd hallja a déli harang-
szót.
- De nem is hallok valami jól.
- Hát, aki se nem lát, se nem hall
jól, az üljön otthon, és ne mászkáljon
az erdőben!

